№. 121. ЧЕТВЕРГЪ 24 Октября. 24 Pazdziernika. CZWARTEK №. 121.

ВИЛЕНСКІЙ ВѢСТНИКЪ KURYER WILEŃSKI

ВЫХОДИТЪ по Вторникамъ, Четвергамъ и Субботамъ.

Przedpłata: Roczna: W Wilnie . rs 10; Z przesyłką . 12; Półroczna: W Wilnie . — 5; Z przesyłką . — 6

Kwartalna: W Wilnie . — 3; Z przesyłką . — 3 k. 50; Miesięczna . — 1; Za wiersz ze 40 liter ogłoszenia płaci się k. sr. 17.

WYCHODZI we Wtorki, Czwartki i Soboty.

Rok 1863.

Часть Оффиціальная.

ВИЛЬНО.

Въ 106 N. Виленскаго Вѣстника напечатано было письмо г. главнаго начальника края къ Высокопреосвященному Іосифу, митрополиту Литовскому и Виленскому, изъ коего читателямъ нашимъ извѣстно уже о предположеніи его высокопревосходительства возвести, на счетъ суммы, образовавшейся изъ добровольныхъ пожертвованій разныхъ городскихъ обществъ и простирающейся свыше 20,000 р., въ г. Вильнѣ, на одной изъ площадей, каменную часовню, въ воспоминаніе доблестныхъ подвиговъ нашихъ воиновъ и для поминовенія въ ней павшихъ на полѣ брани, при подавленіи въ настоящемъ году мятежа и крамолы.

Предположеніе это уже приводится въ исполненіе. Часовню положено построить на Георгіевской площади, во имя святаго Равноапостольнаго князя Александра Невскаго. Она будетъ построена по плану и проекту профессора-академика Рѣзанова и подъ его руководствомъ, академикомъ Чагинымъ.

22-го сего октября, въ день праздника Казанскія иконы Пресвятыя Богородицы, совершена была закладка часовни.

Въ 12 часовъ площадь наполнилась отрядами войскъ гвардейскихъ полковъ, въ Вильнѣ находящихся, въ полномъ составѣ, а равно отъ отсутствующихъ гвардейскихъ полковъ, въ Виленскомъ военномъ округѣ расположенныхъ, вытребованы были по полувзводу отъ каждаго полка, для присутствованія при закладкѣ часовни. Кромѣ того находились отряды отъ всѣхъ армейскихъ полковъ и командъ, въ Вильнѣ расположенныхъ. Сюда же собрались всѣ гг. генералы, штабъ и оберъ-офицеры, а равно г. начальникъ губерніи съ гражданскими чиновниками, г. губернскій предводитель съ уѣздными предводителями и дворянствомъ, и градскій голова съ представителями городскаго сословія. Многочисленное собраніе народа окружало площадь со всѣхъ сторонъ. По срединѣ площади, возлѣ самаго мѣста закладки, устроенъ былъ навѣсъ для духовенства. Въ 12½ ч. прибылъ его высокопревосходительство, главный начальникъ края, съ своею свитою. Обойдя ряды войскъ, Его высокопревосходительство привѣтствовалъ ихъ съ праздникомъ и предстоящимъ торжествомъ.

Затѣмъ начался обрядъ самой заклдаки: Преосвященный Игнатій, епископъ Брестскій, викарій литовской епархіи, въ сослуженіи 3 архимандритовъ и всего бѣлаго духовенства, совершилъ молитвословіе съ окропленіемь св. водою мѣста, опредѣленнаго для построенія часовни.

Въ основаніе закладки, по обычаю, положены въ особомъ ящикѣ, по одной монетѣ всѣхъ достоинствъ, чекана нынѣшняго царствованія и мѣдная доска, на которой вырѣзана слѣдующая надпись:

„Часовня заложена 22 октября 1863 г. въ царствованіе ГОСУДАРЯ ИМПЕРАТОРА АЛЕКСАНДРА II, Самодержца Всероссійскаго, Царя Польскаго, Великаго Князя Финляндскаго и проч., и проч., и проч., въ память павшихъ Русскихъ воиновъ, при усмиреніи польскаго мятежа въ 1863 году, сооружается по благословенію Высокопреосвященнаго Іосифа, митрополита Литовскаго и Виленскаго, Виленскимъ военнымъ, Ковенскимъ, Гродненскимъ и Минскимъ генералъ-губернаторомъ, главнымъ начальникомъ Могилевской и Витебской губерній и уѣздовъ Августовской губерніи: Августовскаго, Сейненскаго, Маріампольскаго и Кальварійскаго, генераломъ отъ инфантеріи, Михаиломъ Николаевичемъ Муравьевымъ, при предсѣдателѣ и членахъ комитета, учрежденнаго по возведенію означенной Часовни, Виленскомъ гражданскомъ губернаторѣ, дѣйствительномъ статскомъ совѣтникѣ Панютинѣ, генералъ-маіорѣ Абрамовичѣ, вице-губернаторѣ надворномъ совѣтникѣ Полозовѣ и священникѣ Виленскаго православнаго собора Антоніѣ Пщолкѣ, и при строителяхъ часовни профессорѣ Императорской академіи художествъ Рѣзановѣ и архитекторѣ академикѣ Чагинѣ.“

Основные камни положены маститымъ іерархомъ и Его высокопревосходительствомъ Михаиломъ Николаевичемъ Муравьевымъ. Затѣмъ положены камни г. начальникомъ губерніи и многими другими знатнѣйшими военными и гражданскими чиновниками, а также нижними чинами, назначенными отъ всѣхъ полковъ и командъ присутствовавшихъ при закладкѣ. По окончаніи молитвословія, провозглашено было многолѣтіе ИХЪ ИМПЕРАТОРСКИМЪ ВЕЛИЧЕСТВАМЪ и всему Августѣйшему Дому, правительствующему синклиту, храброму воинству, а павшимъ на полѣ брани вѣчная память. Мѣсто закладки окружали знамена отъ разныхъ полковъ. По окончаніи церемоніи Его Высокопревосходительство сказалъ нѣсколько привѣтливыхъ словъ къ присутствующимъ, прибавивъ слѣдующія многознаменательныя слова: „гдѣ Русскіе орлы и Русское войско, тамъ нѣтъ и быть неможетъ мятежа!“

Нельзя необратить вниманія, что съ днемъ закладки этой часовни соединено драгоцѣнное для каждаго Русскаго воспоминаніе. Именно, въ этотъ день, за 250 лѣтъ предъ симъ, незабвенные въ исторіи Пожарскій и Мининъ спасли отечество изгнаніемъ враговъ изъ первопрестольнаго града Москвы!

Площадь, на которой будетъ построена часовня, одна изъ лучшихъ въ Вильнѣ, какъ по величинѣ, такъ и по красивому мѣстоположенію. Она будетъ обсажена на извѣстномъ разстояніи деревьями, кустарниками и цвѣтами.

---

19 сего октября къ г. Главному Начальнику Края являлась депутація, въ числѣ 36 человѣкъ, отъ 6 гминъ (67 деревень и 1 колоніи) Августовскаго уѣзда (Царства Польскаго), которая представила Его Высокопревосходительству письмо, въ коемъ просятъ довести до свѣдѣнія ГОСУДАРЯ ИМПЕРАТОРА ихъ вѣрноподданническія чувства. Его Высокопревосходительство, благосклонно принявъ сію депутацію, обѣщалъ ей исполнить просьбу крестьянъ и обнадежилъ, что будутъ приняты мѣры къ устройству ихъ быта и улучшенію положенія. Эти милостивыя слова до того растрогали депутатовъ, что многіе изъ нихъ заплакали и съ искренними чувствами, въ простыхъ, но неменѣе краснорѣчивыхъ словахъ—заявляли свою благодарность.

Письмо это, подписанное по уполномочію 1,170 крестьянъ и ихъ солтысовъ, слѣдующаго содержанія:

Ваше Высокопревосходительство!

Освѣдомясь, что братья наши крестьяне августовской губерніи, маріампольскаго уѣзда, гмины Зипле, обращались къ Вашему Высокопревосходительству съ просьбой о принятіи ихъ подъ Вашу защиту, и нынѣ будучи свидѣтелями энергическихъ мѣръ, принятыхъ правительствомъ въ нашемъ краѣ, въ слѣдствіе коихъ порядокъ и спокойствіе начинаютъ водворяться; и мы крестьяне гминъ, августовскаго уѣзда: Войтовце, Воловичевце, Свяцкъ, Баля Велька, Адамовичи и Лабно, долгое время находившіеся подъ вліяніемъ пановъ и другихъ лицъ, старавшихся, насиліемъ и угрозами смертной казни, склонить насъ къ мятежу и поколебать безграничную любовь нашу къ обожаемому ГОСУДАРЮ; но благодареніе Господу всѣ усилія ихъ оказались тщетными, и мы по сей часъ остались тѣми же вѣрными сынами законнаго своего ГОСУДАРЯ-Отца и Благодѣтеля нашего АЛЕКСАНДРА НИКОЛАЕВИЧА, за котораго всѣ до единаго, отъ мала до велика по одному ЕГО ЦАРСКОМУ слову готовы положить жизнь и достояніе свое.

Давно возымѣли мы мысль выразить чувства наши ЦАРЮ-Освободителю, но страшный гнетъ, тяготѣвшій надъ нами, не дозволялъ намъ явно высказаться. Нынѣ, милосердіемъ Отца нашего оживъ духомъ, мы обращаемся къ Вашему Высокопревосходительству съ почтительнѣйшей просьбой: довести чувства наши до свѣдѣнія ГОСУДАРЯ ИМПЕРАТОРА и искреннее желаніе наше о присоединеніи насъ навсегда къ краю, ввѣренному управленію Вашего Высокопревосходительства; и не откажитесь исходатайствовать намъ права и преимущества, щедротами ГОСУДАРЯ дарованныя крестьянамъ Великороссійскихъ губерній. Мѣстечко Сопоцкине, 1863 года октября 16 (28) дня.

(Слѣдуютъ подписи).

Część Urzędowa.

WILNO.

W 106 N-rze Kurjera Wileńskiego wydrukowany był list p. głównego naczelnika kraju do Wysoce przewielebnego Józefa metropolity litewskiego i wileńskiego, z którego już czytelnikom naszym wiadomo o zamiarze Jego Excellencji, na rachunek summy zebranéj z dobrowolnych ofiar różnych miejskich gmin i dochodzącéj z górą 20,000 r. wybudować w m. Wilnie, na jednym z placów murowaną kaplicę, na pamiątkę walecznych czynów naszych żołnierzy i dla wspomnienia w niéj tych z nich, którzy polegli na polu bitwy przy uśmierzeniu w bieżącym roku powstania i buntu.

Zamiar ten już doprowadza się do skutku. Kaplicę postanowiono wybudować na placu ś. Jerzego, pod wezwaniem świętego Apostolskiego księcia Aleksandra Newskiego. Kaplica będzie zbudowana podług planu professora-akademika Rezanowa i pod jego przewodnictwem, przez akademika Czagina.

22 bieżącego października w uroczystość Kazańskiego obrazu Najświętszéj Bogarodzicy odbyło się założenie kaplicy.

O 12-éj godzinie plac napełnił się oddziałami wojsk gwardyjskich pułków w Wilnie rozlokowanych w pełnym składzie, jak również z nieobecnych gwardyjskich pułków konsystujących w wileńskim okręgu wojskowym wezwano po pół plutonu z każdego pułku, ażeby byli przytomni założeniu kaplicy. Prócz tego znajdowały się oddziały ze wszystkich pułków armji i komend w Wilnie rozlokowanych. Tamże zebrali się wszyscy pp. jenerałowie, sztab i oberoficerowie, tudzież p. naczelnik gubernji, z cywilnymi urzędnikami, p. gubernjany marszałek szlachty z powiatowymi marszałkami i dworzaństwem, i głowa miasta z przedstawicielami miejskiego stanu. Liczne zgromadzenie ludu otaczało plac ze wszystkich stron. Pośrodku placu, koło samego miejsca założenia urządzono namiot dla duchowieństwa. O 12½ godz. przybył jego excellencja główny naczelnik kraju ze swym orszakiem. Obchodząc szeregi wojsk, Jego Excellencja winszował im święta i oczekującéj uroczystości.

Następnie rozpoczął się obrządek założenia: Przewielebny Ignacy biskup Brzeski, wikarjusz litewskiéj diecyzji, w assystencji 3 archimandrytów i całego świeckiego duchowieństwa, odprawił modły, okrapiając wodą św. miejsce przeznaczone na kaplicę.

W fundamentach kaplicy, podług zwyczaju, złożono w osóbnéj puszce, po jednéj monecie wszelkich wartości wybijanéj za teraźniejszego panowania i tablicę miedzianną, na któréj wyryty następujący nadpis:

„Kaplica założona 22 października 1863 r. za panowania NAJJAŚNIEJSZEGO CESARZA ALEKSANDRA II, Samowładcy Wszechrossji, Króla Polskiego, Wielkiego Księcia Finlandzkiego etc. etc. etc. na pamiątkę poległych żołnierzy Rossyjskich przy uśmierzeniu powstania polskiego w 1863 roku, wznosi się z błogosławieństwem Wysoce-przewielebnego Józefa, metropolity Litewskiego i Wileńskiego, przez Wileńskiego wojennego, Kowieńskiego, Grodzieńskiego i Mińskiego jenerał-gubernatora, Głównego Naczelnika Mohylewskiéj i Witebskiéj gubernji i powiatów Augustowskiéj gubernji: Augustowskiego, Sejneńskiego, Marjampolskiego i Kalwaryjskiego, jenerała piechoty, Michała syna Mikołaja Murawjewa, w obec prezesa i członków komitetu ustanowionego dla wzniesienia rzeczonéj kaplicy, Wileńskiego cywilnego gubernatora rzeczywistego radcy stanu Paniutina, jenerał-majora Abramowicza, wice-gubernatora radcy dworu Połozowa i kapłana Wileńskiego prawosławnego soboru Antoniego Pszczołki, tudzież budowniczych kaplicy professora Cesarskiéj Akademji sztuk pięknych Rezanowa i architekta akademika Czagina,,

Fundamentalne kamienie położone zostały przez sędziwego pasterza i Jego Ekscellencję Michała syna Mikołaja Murawjewa. Następnie położyli kamienie p. naczelnik gubernji i wielu innych znakomitszych wojennych i cywilnych urzędników a takoż szeregowcy wybrani ze wszystkich pułków i komend obecnych przy założeniu. Po skończonéj modlitwie odśpiewano długie lata ICH CESARSKIM MOŚCIOM, całemu Najjaśniejszemu Domowi, władzom rządzącym, walecznemu wojsku, a poległym na polu bitwy wieczną pamiątkę.

Miejsce założenia otaczały chorągwie z różnych pułków. Po skończonéj ceremonji Jego Ekscellencja powiedział kilka łaskawych słów, dodając następujące wieloznaczące słowa: „gdzie są orły Rossyjskie i wojsko Rossyjskie, tam niemasz i być niemoże powstania!“

Niepodobna niezwrócić uwagi, że z dniem założenia téj kaplicy łączy się drogie dla każdego Rossjanina wspomnienie. Właśnie w tym dniu przed 250 laty pamiętni w historji Pożarski i Minin wybawili ojczyznę, wypędzając wrogów z pierwszéj stolicy Moskwy!

Plac, na którym będzie wybudowana kaplica, jeden z najlepszych w Wilnie tak co do wielkości jako też i pięknego położenia. Będzie ona osadzona w pewnéj odległości drzewami, krzewami i kwiatami.

D. 19. bież. m. października do p. Głównego Naczelnika kraju przybyła deputacja z 36 osób, od sześciu gmin (67 wsi i 1 kolonji), powiatu Augustowskiego (Królestwa Polskiego) która złożyła Jego Ekscellencji list, w którym proszą doprowadzić do wiadomości CESARZA JEGO MOŚCI ich wiernopoddańcze uczucia. Jego Ekscellencja, życzliwie przyjąwszy tę deputację, obiecał jéj spełnić prośbę włościan i zrobił nadzieję, że będą przedsięwzięte środki dla urządzenia ich bytu i ulepszenia ich położenia. Te łaskawe słowa do tyla rozrzewniły deputację, że wielu z nich zapłakało i z szczeremi uczuciami, w prostych lecz niemniéj wymównych słowach — oświadczali swoją wdzięczność.

List ten podpisany na mocy pełnomocnictwa przez 1,170 włościan i ich sołtysów brzmi następnie:

„Wasza Excellencjo!

„Dowiedziawszy się, że bracia nasi, włościanie gubernji Augustowskiéj, powiatu Marjampolskiego, gminy Ziple, udawali się do Waszéj Excellencji z prośbą o przyjęcie ich pod Waszą opiekę, i będąc obecnie świadkami energicznych środków, przez rząd przedsięwziętych w naszym kraju, w skutek których porządek i spokojność zaczynają powracać, a my włościanie gmin powiatu Augustowskiego: Wojtowce, Wołowiczowce, Swiack, Bala-wielka, Adamowicze i Łabno, będący przez długi czas pod wpływem panów i innych osób, które usiłowały gwałtem i groźbą kary śmierci nakłonić nas do powstania i zachwiać nieograniczoną miłość naszą dla ubóstwianego MONARCHY; lecz dzięki Bogu, że wszystkie usiłowania ich okazały się próżnemi, i my dotychczas zostaliśmy tymiż wiernymi synami prawnego swego CESARZA-Ojca i Dobroczyńcy naszego ALEKSANDRA MIKOŁAJEWICZA, za którego wszyscy co do jednego, od małego do wielkiego na jedne Jego Cesarskie słowo gotowiśmy położyć życie i mienie nasze.

Dawno już powzięliśmy myśl wyrazić uczucia nasze CESARZOWI-Oswobodzicielowi, lecz straszny ucisk, który ciężył nad nami, nie pozwalał nam wypowiedzieć się otwarcie. Obecnie przez miłosierdzie Ojca naszego odżywszy na duchu, udajemy się do Waszéj Ekscellencji z najpokorniejszą prośbą o doprowadzenie uczuć naszych do wiadomości CESARZA JEGO MOŚCI, i szczeréj chęci naszéj przyłączenia nas na zawsze do kraju powierzonego zarządowi Waszéj Ekscellencji; i nieodmawiaj wyjednać dla nas prawa i przywileje z szczodrobliwości CESARZA nadane włościanom gubernij wielko-rossyjskich. Miasteczko Sopoćkinie 1863 roku 16 (28) października.

JEGO CESARSKIEJ MOŚCI wierno-poddani włościanie.“

С.-Петербургъ, 19 октября.

ГОСУДАРЬ ИМПЕРАТОРЪ, въ обратное путешествіе въ С.-Петербургъ, предполагаетъ выѣхать изъ Ливадіи 25-го сего октября и по пріѣздѣ 31-го числа утромъ въ Москву, немедленно отправиться по желѣзной дорогѣ въ Царское Село, не заѣзжая во дворецъ. (М. Вѣд. N. 225)

Его Императорское Высочество Государь Наслѣдникъ Цесаревичъ, въ субботу, 19 октября, въ 10 часовъ утра, изволилъ благополучно возвратиться въ Царское Село. (Р. И. N. 231)

11-го октября, въ Ливадіи, ГОСУДАРЬ ИМПЕРАТОРЪ изволилъ принимать пріѣхавшія съ Кавказа депутаціи для поднесенія ЕГО ИМПЕРАТОРСКОМУ ВЕЛИЧЕСТВУ всеподданнѣйшихъ адресовъ отъ Кабарды и Осетіи. (Р. Инв. N. 231)

ВСЕПОДДАННѢЙШЕЕ ПИСЬМО.

Отъ дворянъ, литовскихъ татаръ, виленской губерніи.

„ВАШЕ ИМПЕРАТОРСКОЕ ВЕЛИЧЕСТВО,
„Всеавгустѣйшій МОНАРХЪ,
„Всемилостивѣйшій ГОСУДАРЬ!

„Дворяне, литовскіе татары, обитающіе въ западныхъ губерніяхъ, всегда являли свою вѣрность и преданность отечеству и своимъ ГОСУДАРЯМЪ: постоянно служа въ рядахъ храбрыхъ ВАШЕГО ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА войскъ, они на полѣ брани были достойными сынами отечества; въ настоящее время, большая часть изъ нихъ сражаются съ врагами, а другіе, состоя въ гражданской службѣ ВАШЕГО ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА, остаются непоколебимо вѣрными и преданными отечеству и престолу и готовы за цѣлость Всероссійской имперіи и престола Твоего, ГОСУДАРЬ, жертвовать послѣднею каплею крови и всѣмъ достояніемъ своимъ.

„Неизмѣнимо непоколебимыя и чистосердечныя чувства наши мы, дворяне, татары виленскаго уѣзда, повергаемъ къ стопамъ Твоимъ, Всеавгустѣйшій МОНАРХЪ.

„ВАШЕГО ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА вѣрноподданные.“

(Слѣдуютъ подписи). (Сѣв. Поч. Н. 229).

Кромѣ того, ЕГО ИМПЕРАТОРСКОМУ ВЕЛИЧЕСТВУ представлены всеподданнѣйшія письма и приговоры: чиновниковъ, дворянъ и гражданъ г. Дриссы, лидскаго мѣщанскаго христіянскаго общества, борисовскаго еврейскаго общества, государственныхъ крестьянъ губерніи волынской, новоградоволынскаго уѣзда, любарскаго сельскаго общества; казенныхъ крестьянъ, губерній: Гродненской, Сокольскаго уѣзда, багновскаго, скиндерскаго, куплискаго, гребеневскаго, чирновскаго, лозовскаго, каменковскаго, нововольскаго, минковецкаго, червонковскаго, немеишевскаго, острогорскаго, здройскаго, слойковскаго и островскаго обществъ; Ковенской: шавельскаго уѣзда, векшанскаго сельскаго общества; временно-обязанныхъ крестьянъ, губерній:

Витебской, уѣздовъ: полоцкаго, горсплянской волости; лепельскаго, кубличской волости.

Гродненской, кобринскаго уѣзда, озятской волости.

Кіевской, уѣздовъ: каневскаго, таганчанской волости; сквирскаго, кривошейницской волости.

Ковенской, уѣздовъ: вилькомирскаго, дзевалтовской волости; шавельскаго, медемродской волости. (Сѣв. Поч. Н. 229).

Въ Рус. Инв. N. 231 напечатаны слѣдующія подробности военныхъ дѣйствій:

Въ Люблинской губерніи. 6-го октября, вторгнулся въ Люблинскую губернію, переправясь въ бродъ чрезъ р. Санъ, близъ Кшешова, Валигурскій, съ 400 чел. пѣхоты и 170 конницы. Въ такой числительности явилась эта шайка, состоявшая сперва изъ 1.000 человѣкъ, потому что была настигнута передъ переправой въ наши предѣлы австрійскимъ отрядомъ изъ 1 роты егерей и 50 гусаръ, подъ начальствомъ полковника графа Валлиса, который, еще до переправы ея, успѣлъ взять 170 человѣкъ въ плѣнъ и отбилъ три повозки съ 180 ружьями; кромѣ того, до 200 мятежниковъ разбѣжались во время стычки; плѣнные отправлены были въ Иглау.

По переходѣ въ наши предѣлы, шайка Валигурскаго потянулась вдоль границы къ Закликову, откуда намѣрена была слѣдовать на соединеніе съ шайкою Вержбицкаго. По свѣдѣніямъ, полученнымъ въ Люблинѣ 10 октября, эта послѣдняя шайка прошла наканунѣ, 9-го числа, чрезъ м. Ополе.

Военный начальникъ Замосцьско-грубешовскаго отдѣла, полковникъ Мѣдниковъ, получивъ 8-го октября, въ Яновѣ, извѣстіе, что шайка Валигурскаго, вторгнувшись въ наши предѣлы, потянулась къ м. Закликову, командировалъ туда, 9-го числа, подъ начальствомъ подполковника Оголина, отрядъ изъ 6 ротъ, 2-хъ орудій и сотни казаковъ.

Подполковникъ Оголинъ, присоединивъ къ себѣ того же 9 числа, вечеромъ, отрядъ изъ 5 ротъ, 2 орудій и сотни казаковъ, высланный изъ Красника, подъ начальствомъ маіора Проневскаго, настигъ партію Валигурскаго и Таневскаго, въ числѣ до 1.000 чел., въ закликовскомъ лѣсу у д. Вулки Щецинской. Въ происшедшей при этомъ стычкѣ, мятежники понесли сильное пораженіе; потеря ихъ убитыми и ранеными весьма значительна; въ плѣнъ взято 8 человѣкъ, и кромѣ того войсками отбито: 160 штуцеровъ, два ящика съ патронами, шанцовый инструментъ, три повозки съ котлами и приписами и 14 лошадей. Въ нашихъ отрядахъ убито 2 и ранено 11 человѣкъ; въ числѣ послѣднихъ, Архангелогородскаго полка шт.-кап. Красинскій и Вологодскаго полка прапорщикъ Рогальскій.

Дѣйствовавшіе отряды прибыли 11-го октября: подполковника Оголина въ Яновъ, а маіора Проневскаго въ Модлиборжицы.

Выступившая 11-го октября изъ Замосцья къ Янову, по требованію полковника Мѣдникова, колонна изъ 5 ротъ, эскадрона уланъ, 50 казаковъ, при 2 орудіяхъ, подъ начальствомъ полковника Еманова, по полученіи въ Яновѣ извѣстія о разбитіи Валигурскаго, была остановлена на пути слѣдованія.

Между тѣмъ начальникъ сѣверо-западнаго края Кіевскаго военнаго округа, генералъ-лейтенантъ Козляниновъ, получивъ увѣдомленіе о переходѣ шайки Валигурскаго у Томашева (что оказалось несправедливымъ), выслалъ изъ Устилуга колонну изъ 3 ротъ, эскадрона, ½ сотни казаковъ и 2-хъ орудій, подъ начальствомъ подполковника Горяинова. Отрядъ этотъ прибылъ въ Замосць вечеромъ 11-го октября, и на другой день долженъ былъ выступить для поисковъ къ Крыницѣ и далѣе, куда укажетъ надобность.

— По донесеніямъ остальныхъ частныхъ начальниковъ Люблинской губерніи, происшествія въ прочихъ частяхъ этой губерніи состояли въ слѣдующемъ:

Шайка изъ 400 чел. проходила 6 октября чрезъ м. Пяски къ м. Лэнчно. Въ ночь на 7-е число, нѣсколько десятковъ конныхъ, вѣроятно изъ этой же шайки, приблизились къ Люблину, сдѣлали нѣсколько выстрѣловъ и хотѣли поджечь мостъ на предмѣстьи города, но не успѣли въ своемъ намѣреніи, и бѣжали отъ высланной противъ нихъ казачьей команды.

Въ Радомской губерніи. Шайка, вторгнувшаяся изъ Галиціи въ Радомскую губернію какъ извѣстно, 8-го октября, состояла изъ 1,000 человѣкъ пѣхоты и 300 конныхъ, подъ предводительствомъ Чаховскаго. Шайка эта, переправившись черезъ Вислу у м. Осѣка (Сандомирскаго уѣзда), потянулась оттуда внутрь края. По полученіи объ этомъ извѣстія въ Сташовѣ, немедленно былъ высланъ оттуда отрядъ изъ 2½ ротъ Галицкаго и эскадрона Новороссійскаго драгунскаго полковъ, подъ начальствомъ маіора Чути. Отрядъ этотъ, открывъ мятежниковъ, завязалъ съ ними перестрѣлку, но, убѣдясь въ значительномъ числительномъ превосходствѣ шайки, маіоръ Чути счелъ выгоднѣе, до прибытія подкрѣпленій, ограничиться наблюденіемъ, и съ этою цѣлью, выведя войска изъ подъ огня направилъ свой отрядъ параллельно движенію Чаховскаго, удалявшагося отъ границы на сѣверо-востокъ, въ направленіи къ м. Климонтову. На другой день, 9-го октября, маіоръ Чути, присоединивъ къ отряду прибывшую къ нему изъ Сташова еще одну роту, снова атаковалъ мятежниковъ, занявшихъ сел. Юрковице.

Въ то же время, военный начальникъ Опатовскаго отдѣла подполковникъ Голубевъ, узнавъ о переходѣ шайки изъ Галиціи, немедленно двинулся изъ Опатова съ 2 ротами къ Сандоміру и оттуда, присоединивъ къ отряду 1 роту и сотню казаковъ, 9 октября, двинулся къ Климонтову. Узнавъ на пути о происходившемъ за м. Климонтовомъ дѣлѣ, подполковникъ Голубевъ посадилъ пѣхоту на подводы и, сдѣлавъ въ 4 часа 26 верстъ, прибылъ къ самому разгару стычки въ с. Юрковице, уже пылавшее отъ пожара. Отрядъ маіора Чути въ это время окружилъ селеніе съ трехъ сторонъ; съ приближеніемъ же отряда подполковника Голубева, деревня была окружена и съ восточной, еще незанятой, стороны деревни.

Въ это время вызванные отъ 4-хъ ротъ 80 охотниковъ, дойдя къ деревнѣ на 100 шаговъ, бѣгомъ бросились впередъ и взяли одинъ сарай и въ немъ 30 мятежниковъ; за тѣмъ подполковникъ Голубевъ послалъ одного изъ плѣнныхъ въ другой большой сарай, приказавъ ему объявить мятежникамъ, чтобы они добровольно сдались; на это предложеніе 100 человѣкъ, остававшихся въ сараѣ, положили оружіе; при этомъ взятъ поручикъ итальянскихъ войскъ, фамилія котораго неизвѣстна, имѣвшій нѣсколько иностранныхъ орденовъ, а одинъ изъ начальниковъ застрѣлилъ себя въ виду подошедшихъ войскъ. Между тѣмъ войска постепенно овладѣли и другими уцѣлѣвшими отъ огня строеніями, причемъ многіе дома приходилось штурмовать. Вообще потеря непріятеля въ этомъ дѣлѣ огромна; убитыхъ и сгорѣвшихъ около 200 человѣкъ; значительное число раненыхъ помѣщены въ окрестныхъ мѣстечкахъ и селеніяхъ, въ плѣнъ взято 150 человѣкъ; захвачено во время дѣла 200 винтовокъ и, кромѣ того, множество разнаго оружія сгорѣло въ зданіяхъ. Самъ Чаховскій съ конницей, еще 8 числа, ночью, бѣжалъ, по слухамъ, къ Слупя-Новой и оттуда въ Илженскіе лѣса; въ дѣлѣ же при Юрковицахъ находились одни только пѣшіе, которымъ и нанесено здѣсь окончательное пораженіе. Шайка Чаховскаго, состоявшая, по преимуществу, изъ галиціанъ, французовъ и италіянцевъ, была обмундирована и отлично вооружена. По показаніямъ плѣнныхъ, мятежники болѣе 3-хъ мѣсяцевъ упражнялись въ Галиціи въ цѣльной стрѣльбѣ. Наша потеря въ дѣлахъ 8 и 9 октября также весьма значительна. 8 числа въ отрядѣ маіора Чути, изъ двухъ ротъ, убыло убитыхъ 19 и раненыхъ 21 чел.; 9 числа—убитыхъ изъ шести ротъ и эскадрона драгунъ 9 человѣкъ, раненыхъ 56 человѣкъ и многіе изъ нихъ штыками; въ числѣ раненыхъ находятся Галицкаго полка два храбрые офицера: штабсъ-капитанъ Плескачевскій (раненъ очень тяжело) и штабсъ-капитанъ Гуляевъ, который, будучи раненъ въ руку, самъ сдѣлалъ себѣ перевязку и до конца дѣла командовалъ ротой.

Въ числѣ взятыхъ въ плѣнъ въ сараѣ 100 человѣкъ—находится одна молодая женщина, одѣтая въ мужскомъ платьѣ, которая все время стрѣляла изъ винтовки.

Кромѣ того, въ Радомской губерніи были слѣдующіе случаи:

4-го октября, изъ Радома былъ высланъ конный отрядъ изъ 2½ эскадроновъ екатеринославскихъ драгунъ и 25 казаковъ, подъ начальствомъ маіора Тихоцкаго для преслѣдованія появившейся въ опочинскихъ лѣсахъ шайки Рудовскаго изъ 220 конныхъ. Отрядъ нашъ, выступивъ на Пшесуху, гнался за шайкой чрезъ Хлевиска, Неклань, Суходніовъ, Бодзентынъ, Слупя-Нова, и наконецъ, въ ночь съ 7 на 8 октября, драгуны, сдѣлавъ въ трое сутокъ, болѣе 250 верстъ, настигли шайку, ночевавшую въ г. Сольцѣ. Мятежники, замѣтивъ приближеніе драгунъ, открыли на удачу пальбу и, бросившись къ лошадямъ, не теряя ни минуты, въ паническомъ страхѣ поскакали къ р. Вислѣ, чтобы, пользуясь совершенной темнотой, спастись вплавь за рѣку; при чемъ 23 изъ нихъ утонули въ рѣкѣ.

Для сбора податей въ окрестностяхъ Малагоща и Влощавы высланъ былъ изъ Кѣльцъ, подъ начальствомъ маіора Бентковскаго, отрядъ изъ 3-хъ ротъ Смоленскаго полка, ½ эскадрона новороссійскихъ драгунъ, 25 казаковъ и ракетнаго станка. Во время ночлега отряда въ д. Окса, передъ разсвѣтомъ 9-го октября, мятежники, бывшіе въ числѣ до 2,000 человѣкъ, подъ предводительствомъ Куровскаго, Хмѣлинскаго и Грелинскаго произвели нападеніе на деревню одновременно со всѣхъ сторонъ. Завязавшіяся при этомъ перестрѣлка и по временамъ стычки продолжались до 11-ти часовъ утра. Шайка, понеся огромный уронъ, бѣжала, преслѣдуемая драгунами; на мѣстѣ схватки мятежники оставили 40 тѣлъ; кромѣ того, 38 ихъ раненныхъ помѣщены въ д. Оксѣ, 24 раненныхъ привезены въ Ендржіовъ, 18 чел.—въ Негловицъ и по всѣмъ окрестнымъ деревнямъ развезено еще огромное число. Съ нашей стороны въ этомъ дѣлѣ убитъ 1 и ранено 19 человѣкъ.

Маіоръ Бентковскій, давъ отряду послѣ дѣла необходимый отдыхъ и сдѣлавъ необходимыя распоряженія по успокоенію раненыхъ, двинулся преслѣдовать мятежниковъ и въ 10 часовъ ночи, того же 9 октября, напалъ на шайку, отдыхавшую близъ д. Квилинъ. Мятежники, потерявъ въ этой новой стычкѣ еще большее число убитыми и ранеными, бросились бѣжать, оставивъ въ нашихъ рукахъ обозъ съ съѣстными припасами и котлами, верховыхъ лошадей и проч. У насъ въ этомъ послѣднемъ дѣлѣ потери не было.

Въ Плоцкой губерніи. Отрядъ изъ 2-хъ ротъ, 50 казаковъ и 30 объѣздчиковъ Вержболовской бригады,

St. Petersburg, 21 października.

— CESARZ JEGO MOŚĆ w podróży na powrót do S. Petersburga zamierza wyjechać z Liwadji 25 bież. października i po przybyciu 31 z rana do Moskwy, niezwłócznie odjedzie koleją żelazną do Carskiego Sioła, niezajeżdżając do pałacu. (M. Wiad.)

Jego Cesarska Wysokość Najjaśniejszy Cesarzewicz Następca Tronu w sóbotę 19 października o 10 godzinie z rana raczył pomyślnie wrócić do Carskiego-Sioła.

11-go października w Liwadji CESARZ JEGO MOŚĆ raczył przyjmować przybyłe z Kaukazu deputacje dla złożenia JEGO CESARSKIEJ MOŚCI najpoddanniejszych adressów od Kabardy i Osetji. (Inw. ross.)

LIST NAJPODDANNIEJSZY

od dworzan, litewskich Tatarów gubernji wileńskiéj.

„WASZA CESARSKA MOŚĆ,
„Najjaśniejszy MONARCHO!
„Najmiłościwszy CESARZU!

„Dworzanie, litewscy tatarzy, mieszkający w gubernjach zachodnich, zawsze okazywali swoją wierność i przychylność ojczyźnie i swoim CESARZOM: stale służąc w szeregach walecznych WASZEJ CESARSKIEJ MOŚCI wojsk, oni na polu bitwy byli godnymi synami ojczyzny; w obecnym czasie większa ich część walczy z wrogami, a inni zostając w służbie cywilnéj WASZEJ CESARSKIEJ MOŚCI, zostają niezachwianie wiernymi i przychylnymi ojczyźnie i tronowi, i gotowi są za całość Cesarstwa Wszechrossji i tronu Twojego, CESARZU, przynieść w ofierze ostatnią kroplę krwi i całe swe mienie.

„Niezmiennie niezachwiane i pochodzące z czystego serca uczucia nasze, my, dworzanie, Tatarzy Wileńskiego powiatu składany u stóp Twych Najjaśniejszy MONARCHO.

„WASZEJ CESARSKIEJ MOŚCI wierno-poddani.“

(Następują podpisy). (Pocz. Półn.)

Prócz tego, JEGO CESARSKIEJ MOŚCI złożone zostały najpoddanniejsze listy i uchwały: urzędników, dworzan i hraždan m. Dryssy, lidzkiéj mieszczańskiéj gminy chrześcijańskiéj, borysowskiéj żydowskiéj gminy, włościan rządowych gubernij: wołyńskiéj, nowogrod-wołyńskiego powiatu, lubarskiéj gminy wiejskiéj; włościan rządowych gubernij: Grodzienskiéj powiatu sokólskiego, bagnowskiéj, skinderskiéj, kupliskiéj, grebiekólskiego, niewskiéj, czyrnowskiéj, łozowskiéj, kamionkowskiéj, nowowolskiéj, minkowieckiéj, czerwonkowskiéj, niemejszewskiéj, ostrogorskiéj, zdrojskiéj, słojkowskiéj, i ostrowskiéj gmin; Kowienskiéj powiatu szawelskiego: wiekszniańskiéj gromady wiejskiéj i czasowo-obowiązkowych włościan gubernji: Witebskiéj, powiatów: lepelskiego, kublickiéj włości; Grodzieńskiéj: kobryńskiego powiatu osiackiéj włości; Kijowskiéj, powiatu kaniowskiego, tagańczańskiéj włości; skwirskiego, krywoszejnickiéj włości; Kowieńskiéj: powiatów wiłkomirskiego, dziewałtowskiéj włości; szawelskiego, medemrodzkiéj włości. (Pocz. pół.)

W Inwalidzie rossyjskim (N. 231) umieszczone następujące szczegóły o działaniach wojennych:

Działania wojenne w gubernji lubelskiéj. 6 października przeprawił się w brod przez rzekę San do gubernji lubelskiéj pod Krzeszowem Waligórski z 400 ludźmi piechoty i 170 jazdy. W takiéj liczbie ukazała się ta banda, składająca się naprzód z 1000 ludzi, gdyż była napadnięta przed przeprawą do naszych granic przez austrjacki oddział z 1 roty jegrów i 50 huzarów pod dowództwem pułkownika hrabiego Wallisa, który jeszcze przed przeprawą onéj pośpiał wziąć 170 ludzi w niewolę i odbił 3 wozy ze 180 fuzjami; prócz tego ze 200 powstańców rozbiegło się w czasie potyczki; jeńców odesłano do Igławy.

Po przejściu w nasze granice, banda Waligórskiego pociągnęła wzdłuż granicy do Zaklikowa, zkąd zamierzała iść na połączenie się z bandą Wierzbickiego. Podług wieści otrzymanych w Lublinie 10 października, ta ostatnia banda przeszła w wigilję 9 t. m. przez m. Opole.

Wojenny naczelnik Zamościo-hrubieszowskiego oddziału pułkownik Miednikow otrzymał 8 października w Janowie wiadomość, iż banda Waligórskiego, wpadłszy w nasze granice, pociągnęła ku m. Zaklikowo, posłał tam 9-go pod dowództwem podpułkownika Ogolina, oddział z 6 rot, 2 dział i seciny kozaków.

Podpułkownik Ogolin, przyłączywszy do siebie 9-go wieczorem, oddział z 5 rot, z 2 dział i seciny kozaków, wysłany z Kraśnika, pod dowództwem majora Proniewskiego, doścignął partję Waligórskiego i Taniewskiego w liczbie 1000 ludzi w zaklikowskim lesie koło w. Wulki Szczecińskiéj. W potyczce przy tém powstańcy ponieśli silną klęskę; strata ich w zabitych i rannych była bardzo znaczna, jeńców wzięto 8; prócz tego wojsko odbiło: 160 sztucerów, dwa pudła z ładunkami, instrument szańcowy, trzy wozy z kotłami i zapasami oraz 14 koni. W naszych oddziałach zabito 2 i raniono 11 ludzi; w liczbie ostatnich archangełogrodzkiego pułku szt. kap. Krasiński i Wołogodzkiego pułku chorąży Rogalski.

Działające oddziały przybyły 11 października: podpułkownika Ogolina do Janowa, a majora Proniewskiego do Modliborzycy.

Kolumna, która wyszła 11 października z Zamościa do Janowa, na wezwanie pułkownika Miednikowa złożona z 5 rot, szwadronu ułanów, 50 kozaków, przy 2 działach pod dowództwem pułkownika Emanowa, dowiedziawszy się w Janowie o rozbiciu Waligórskiego, zatrzymała się na drodze.

Tymczasem naczelnik północno-zachodniego skraju kijowskiego okręgu wojennego, jenerał-porucznik Kozlaninow, dowiedziawszy się o przejściu bandy Waligorskiego pod Tomaszowem (co się niesprawdziło) wysłał z Uściługa kolumnę z 3 rot, szwadronu i ½ seciny kozaków i 2 działa pod dowództwem pułkownika Horainowa. Oddział ten przybył do Zamościa wieczorem 11 października i na drugi dzień musiał wystąpić dla poszukiwań ku Krynicy i daléj gdzie będzie potrzeba.

— Podług doniesień innych szczegółowych naczelników gubernji lubelskiéj, wypadki w innych częściach téj gubernji były następne.

Banda z 400 ludzi przechodziła 6 października przez m. Piaski ku m. Łęcznie. W nocy na 7-y kilkadziesiąt konnych, zapewne z téjże bandy zbliżyli się do Lublina, dali kilka wystrzałów i chcieli podpalić most na przedmieściu miasta, lecz to się im niepowiodło, więc pierzchnęli przed wysłaną ku nim komendą kozaków.

W gubernji radomskiéj. Banda, która przeszła z Galicji jak wiadomo do radomskiéj gubernji 8 października, składala się z 1000 piechoty i 300 jazdy pod dowództwem Czachowskiego. Banda ta, przeszedłszy przez Wisłę pod Osiekiem (pow. Sandomirskiego) pociągnęła ztamtąd wgłąb kraju. Po otrzymaniu o tém zawiadomienia w Staszowie, natychmiast posłano ztamtąd oddział z 2½ rot galickiego i szwadronu noworossyjskiego pułku dragonów pod dowództwem majora Czuti. Oddział ten, znalazłszy powstańców rozpoczął z nimi walkę, lecz przekonawszy się o przewyższającéj liczbie bandy, major Czuti uważał za dogodniejsze, aż do przybycia posiłków poprzestać na śledzeniu onéj i w tym celu, wyprowadziwszy wojsko z pod ognia, skierował swój oddział równolegle z kierunkiem Czachowskiego, który szedł od granicy ku północo-wschodowi do m. Klimontowa. Na drugi dzień 9 października major Czuti, przyłączywszy do oddziału przybyłą do niego ze Staszowa jeszcze 1 rotę, znowu atakował powstańców, którzy zajęli wieś Jurkowice.

Jednocześnie wojenny naczelnik opatowskiego oddziału pułkownik Gołubiew, dowiedziawszy się o przejściu bandy z Galicji, niezwłócznie ruszył z Opatowa z 2 rotami do Sandomierza i ztamtąd przyłączywszy do oddziału 1 rotę i secinę kozaków, 9 października ruszył do Klimontowa. Dowiedziawszy się w drodze o potyczce pod Klimontowem, podpułkownik Gołubjew wsadził piechotę na podwody i zrobiwszy we 4 godziny 26 wiorst, przybył na samą najzaciętszą bitwę do Jurkowic, które się już paliły. Oddział majora Czuti wtedy otoczył wieś z trzech stron; za przybyciem zaś oddziału podpułkownika Gołubiowa, wieś została otoczona i ze wschodniéj jeszcze niezajętéj strony.

Wtedy wybrani z 4 rot 80 ochotników, podszedłszy do wioski na 100 kroków, biegnąc rzucili się naprzód i zdobyli jedną szopę, w któréj było 30 powstańców; następnie podpułkownik Gołubjew posłał jednego z jeńców do drugiéj wielkiéj szopy, rozkazawszy mu oznajmić powstańców, żeby ci dobrowolnie się poddali; na tę propozycję 100 ludzi znajdujących się w szopie, złożyli broń; przyczém został wzięty porucznik wojsk włoskich, którego nazwisko jest niewiadome, który miał kilka cudzoziemskich orderów, a jeden z naczelników zastrzelił się w obec podchodzących wojsk. Tymczasem wojska opanowały stopniowo i inne budowle, które ocalały od ognia, przyczém wiele domów przychodziło zdobywać szturmem. W ogóle strata nieprzyjaciela w téj potyczce była ogromna; zabitych i spalonych w ogniu koło 200; znaczna liczba rannych ulokowana zoztała w okolicznych miasteczkach i i wsiach; w niewolę wzięto 150 ludzi; schwytano w czasie potyczki 200 gwintówek i prócz tego mnóstwo różnéj broni spaliło się w budowlach. Sam Czachowski z jazdą jeszcze 8-go w nocy uciekł, podług pogłosek do Słupianowéj, ztamtąd do Iłżyńskich lasów; w potyczce zaś przy Jurkowicach znajdywali się tylko piesi, którzy też zostali tam ostatecznie rozbici. Banda Czachowskiego, składająca się wyłącznie z Galicjanów, Francuzów i Włochów, była umundurowana i doskonale uzbrojona. Podług wyznania jeńców, powstańcy z górą 3 miesiące w Galicji uczyli się strzelać do celu.

Nasza strata w potyczkach 8 i 9 października była też znaczna: 8-go w oddziale majora Czuti, z dwóch rot ubyła zabitych 19 i ranionych 21; 9-go zabitych z 6 rot i szwadronu dragonów 9 ludzi, rannych 56 i wielu z nich bagnetami; w liczbie rannych znajdują się: galickiego pułku dwóch walecznych oficerów: sztabskapitan Pleskaczewski (ciężko bardzo) i sztabs-kapitan Gulajew który będąc ranny w rękę, sam obwiązał sobie ranę i do końca potyczki dowodził rotą.

W liczbie wziętych w szopie 100 ludzi znajduje się młoda kobiéta ubrana po męzku, która przez cały czas strzelała z gwintówki.

Prócz tego w gubernji radomskiéj były następne wypadki. D. 4 października, z Radomia wysłano konny odział z 2½ szwadronów ekaterynosławskich dragonów i 25 kozaków pod dowództwem majora Tichockiego dla ścigania znalezionéj w opoczyńskich lasach bandy Rudowskiego z 220 konnych ludzi złożonéj. Oddział nasz, wyszedłszy na Przesuchę, pędził za bandą przez Chlewiska, Niekłań, Suchedniow, Bodzentyn, Słupia Nowa i nareszcie w nocy z 7 na 8 października dragoni, zrobiwszy we trzy doby z górą 250 wiorst, napadli bandę, która nocowała w Solcu. Powstańcy, postrzegłszy zbliżenie się dragonów, dali ognia na chybił trafił i rzuciwszy się na konie, nietracąc chwili w panicznym strachu popędzili do rz. Wisły, aby korzystając z zupełnéj ciemności uciec wpław za rzekę, przyczem 23 z nich utonęło w rzece.

Dla zbierania podatków w okolicach Małogoszczy i Włoszczawy wysłano z Kielc pod dowództwem majora Bentkowskiego oddział z 3 rot Smoleńskiego pułku, ½ szwadronu noworossyjskich dragonów, 25 kozaków i rakietowego przyrządu. W czasie noclegu oddziału we wsi Oksa przed świtem 9 października, powstańcy, którzy byli w liczbie do 2,000 pod dowództwem Kurowskiego, Chmielińskiego i Grelińskiego napadli na wieś jednocześnie ze wszech stron. Strzelanie i potyczka skutkiem tego wynikła trwały aż do 11-éj godziny z rana. Banda poniosszy ogromną stratę, uciekła, ścigana przez dragonów, na miejscu potyczki powstańców było 40; prócz tego 38 ich ranionych ulokowanych we wsi Oksie, 24 rannych przewieziono do Jędrzejowa, 18 ludzi do Niegłowic i po wszystkich okolicznych wsiach rozwieziono jeszcze wielką liczbę. Z naszéj strony w téj potyczce zabity 1 i rannych 19.

Major Bentkowski, dawszy po rozprawie oddziałow nieodzowny odpoczynek, i zrobiwszy konieczne rozporządzenia pod względem zaspokojenia rannych, ruszył ścigać powstańców i o 10 godzinie w nocy tegoż 9 października napadł bandę odpoczywającą koło wsi Kwilin. Powstańcy, straciwszy w téj nowéj potyczce jeszcze większą liczbę zabitych i rannych, poczęli uciekać, zostawiszy w naszym ręku oboz, żywność, kotły, konie wierzchowe i t. d. U nas w téj ostatniéj rozprawie straty niebyło.

W gubernji płockiéj. Oddział z 2 rot, 50 kozaków i 30 objezdczyków wierzbołowskiéj brygady wy-

высланный, въ ночь съ 29 на 30 сентября, изъ Млавы, подъ начальствомъ капитана Герздорфа, послѣ двудневныхъ поисковъ, настигъ 2 октября, въ окрестностяхъ Зелюня, соединенныя шайки: Орлика, француза Гаштофа, Замечека и итальянца Ленчиза (бывшаго маіора французскихъ африканскихъ войскъ) въ лѣсахъ между д. Голоминомъ и Осувкою, на лѣвомъ берегу р. Дзялдовки, въ числѣ до 600 человѣкъ. Послѣ четырехъчасовой стычки, мятежники были разбиты на-голову и преслѣдуемы на разстояніи 10 верстъ, Потеря ихъ, кромѣ множества убитыхъ и раненыхъ, заключается въ 26 взятыми въ плѣнъ; въ числѣ послѣднихъ находится и Орликъ; французъ же Гаштофъ и итальянецъ Ленчиза убиты. Сверхъ того, въ этомъ дѣлѣ отбито войсками до 70 ружей и 18 лошадей; съ нашей стороны ранено 2 казака, убито 2 и ранено 2 казачьихъ лошади.

Высочайшимъ приказомъ по военному вѣдомству, 12-го октября, бывшій Виленскій полиціймейстеръ, состоящій по армейской пѣхотѣ, полковникъ ВАСИЛЬЕВЪ 3-й, произведенъ въ генералъ-маіоры, съ увольненіемъ отъ службы, съ мундиромъ и съ пенсіономъ полнаго оклада. (Голосъ N. 278)

Постановленіями виленскаго губернскаго правленія: отставной поручикъ НАУМОВЪ зачисленъ на службу при губ. правленіи съ откомандированіемъ къ Виленскому полиціймейстеру; вольнопрактикующій лекарь изъ евреевъ Семенъ КОГАНЪ утвержденъ вторымъ городовымъ врачемъ г. Вильно.

Приказомъ министра народнаго просвѣщенія, 9-го октября, причислены къ министерству народнаго просвѣщенія, съ увольненіемъ отъ настоящихъ должностей: директоры училищъ: виленскій—коллежскій совѣтникъ КУРНАТОВСКІЙ, бѣлостокскій—коллежскій совѣтникъ ГАНЪ, кейданскій—коллежскій совѣтникъ РЕЧИНСКІЙ и исправляющій должность мозырскаго директора училищъ, надворный совѣтникъ ПАЩЕНКО: инспекторъ гродненской гимназіи, надворный совѣтникъ НАРКЕВИЧЪ; исправляющіе должность инспекторовъ гимназій: новогрудской—надворный совѣтникъ БѢЛЯВСКІЙ и шавельской—надворный совѣтникъ ТАРВИДЪ; инспекторы прогимназій: виленской—коллежскій совѣтникъ БАРЩЕВСКІЙ и свислочской—коллежскій совѣтникъ САКОВИЧЪ; назначены съ увольненіемъ отъ настоящихъ должностей: поневѣжскій директоръ училищъ, надворный совѣтникъ МАЛИНОВСКІЙ—виленскимъ директоромъ училищъ; старшій секретарь канцеляріи виленскаго военнаго, гродненскаго, минскаго и ковенскаго генералъ-губернатора, надворный совѣтникъ СУВОРОВЪ—бѣлостокскимъ директоромъ училищъ; инспекторъ бѣлостокской гимназіи, надворный совѣтникъ КУКЛИНСКІЙ—исправляющимъ должность кейданскаго директора училищъ; инспекторъ минской гимназіи, надворный совѣтникъ СОБЧАКОВЪ—исправляющимъ должность мозырскаго директора училищъ, и исправляющій должность инспектора пинской гимназіи, коллежскій ассессоръ САВЕЛЬЕВЪ—поневѣжскимъ директоромъ училищъ. (Сѣв. Поч. N 230).

Виленская губернская почтовая контора доводитъ до свѣдѣнія публики что закрытые временно пріемъ и выдача денежной корреспонденціи на станціяхъ Щучинской (Лидскаго уѣзда) и Докшицкой (Борисовскаго уѣзда) вновь открыты съ 20 сего октября. Пріемъ корреспонденціи въ этой конторѣ производится въ м. Щучинѣ по вторникамъ и субботамъ, а въ Докшицу по вторникамъ и пятницамъ отъ 3 до 6 часовъ по полудни.

Проживавшіе въ Бѣлостокскомъ уѣздѣ шляхтичъ Иванъ Роговскій, стражникъ питейнаго откупа, изъ крестьянъ Викентій Освѣцинскій и уроженецъ Царства Польскаго Ксаверій Жарковскій, по произведенному надъ ними военному суду, по полевому уголовному уложенію, оказались виновными въ повѣшеніи, вмѣстѣ съ другими, лѣсника Юстиновича и двухъ нижнихъ чиновъ, при чемъ они были главными руководителями этихъ убійствъ, шляхтичъ же Роговскій и стражникъ Освѣцинскій кромѣ того принимали дѣятельное участіе въ истязаніяхъ, причиненныхъ мятежниками одной дворянкѣ.

За эти преступленія Роговскій и Освѣцинскій, согласно утвержденному приговору военнаго суда, подвергнуты смертной казни—повѣшеніемъ, а Жарковскій смертной казни,— разстрѣляніемъ, 14 сего октября, въ 11 часовъ утра, въ м. Хорощи Бѣлостокскаго уѣзда.

ЧАСТЬ НЕОФФИЦІАЛЬНАЯ.

Въ Московскихъ Вѣдомостяхъ пишутъ изъ Вологды, что тамъ 1-го октября былъ данъ патріотическій обѣдъ, на которомъ присутствовало болѣе 170 человѣкъ дворянъ, купечества и служащихъ. Въ числѣ тостовъ одинъ былъ предложенъ за цѣлость и нераздѣльность Россіи. Присутствовавшіе на обѣдѣ собрали тутъ же 500 р., въ пользу раненныхъ въ дѣлахъ съ польскими мятежниками. За обѣдомъ были произнесены рѣчи: исправляющимъ должность вологодскаго губернскаго предводителя дворянства, Н. П. Брянчаниновымъ, провозгласившимъ тостъ за здоровье князя А. М. Горчакова, которому была послана о томъ телеграмма, и который отвѣчалъ на нее изъявленіемъ сердечной благодарности. Послѣ г. Брянчанинова говорилъ мѣстный помѣщикъ К. А. Левашевъ, предложившій тостъ за М. Н. Муравьева. „Преклонныя лѣта и слабость здоровья, сказалъ онъ, не воспрепятствовали ему отозваться въ трудныя минуты на призывъ царскій. Угрозы враговъ, труды и опасности предстоящаго поприща не поколебали его мужества, не заставили совратиться съ пути чести и долга. Прощая великодушно кающихся, твердою рукой карая преступленія, Михаилъ Николаевичъ, въ короткое время, умиротворилъ ввѣренный ему край, и тамъ, гдѣ прежде лились потоки крови, гибли невинныя жертвы злобы и преступленія,—нынѣ шлются къ престолу заявленія вѣрноподданнической преданности; тысячи заблудшихъ возвращаются подъ домашній кровъ къ мирнымъ занятіямъ; храмы Божіи, которые такъ недавно оскверняли призывомъ на братоубійственное кровопролитіе, нынѣ оглашаются словами мира и любви.“ За обѣдомъ была послана къ М. Н. Муравьеву телеграмма слѣдующаго содержанія: „Вологжане, собравшись на патріотическомъ обѣдѣ, пьютъ ваше здоровье, въ знакъ того глубокаго уваженія, которое они питаютъ, генералъ, къ вашей энергіи и гражданской доблести. Они единодушно желаютъ вамъ столь же скоро и славно кончить усмиреніе мятежа и крамолы, какъ вы его начали.“ Въ отвѣтъ на эту телеграмму М. Н. Муравьевъ прислалъ слѣдующую депешу: „Душевно благодарю почтенныхъ вологжанъ за воспоминаніе обо мнѣ и лестныя для меня заявленія; съ помощью Божіею и содѣйствіемъ нашего доблестнаго войска, при сочувствіи Россіи, укрѣплявшемъ меня въ трудномъ дѣлѣ умиротворенія здѣшняго края, мятежъ и крамола окончательно въ ономъ подавлены.“ (Рус. Инв. N. 2.)

Варшава 16 (28) октября.

Убійца доктора Германи доведенъ до сознанія—это нѣкто, какъ говорятъ, *Ходуновскій.* Изъ послѣднихъ открытій здѣшней полиціи болѣе другихъ интересно открытіе одной изъ важнѣйшихъ революціонныхъ типографій въ ночь съ 15-го на 16-е октября, въ X циркулѣ, въ домѣ на улицѣ Ясной. Такъ какъ въ этомъ домѣ было много отдѣльныхъ квартиръ, въ видѣ нумеровъ въ гостинницахъ, занимавшихся большею частію молодыми людьми, то всѣ жильцы, числомъ до сорока человѣкъ, арестованы, а одинъ изъ работниковъ типографіи, съ испуга и опасенія быть открытымъ полиціею, стараясь спастись бѣгствомъ, но, не успѣвъ въ этомъ, спрятался совершенно одѣтый подъ перину въ квартирѣ повивальной бабки, жившей въ одномъ изъ нумеровъ. Кромѣ типографскаго станка, найдены тамъ же разныя воззванія, плакаты, *извѣстія съ поля битвы,* политипажи сраженій нынѣшняго мятежа и проч.

Въ послѣднее время, мятежники, для воспрепятствованія перевозкѣ, вновь прибывшихъ въ царство Польское, войскъ изъ Варшавы на назначенныя для нихъ квартиры, подожгли нѣсколько мостовъ на варшавско-вѣнской желѣзной дорогѣ, впрочемъ незначительныхъ, такъ что перевозка войскъ происходила почти безостановочно; мѣстные начальники дистанцій на желѣзной дорогѣ, изъ нашихъ инженерныхъ и артиллерійскихъ офицеровъ, распоряжаются вообще съ большою энергіею и быстро исправляютъ всѣ поврежденія на дорогахъ и телеграфныхъ линіяхъ.

Заграничные польскіе органы, по случаю послѣднихъ встрѣчъ мятежническихъ бандъ на галиційской границѣ съ отрядами австрійскихъ войскъ, успѣвшихъ захватить кромѣ 40,000 патроновъ, огромнаго количества съѣстныхъ припасовъ, и предметовъ снаряженія, слишкомъ 200 штукъ винтовокъ, и переловить до 200 повстанцевъ, страшно и злобно нападаютъ на дѣйствія австрійскаго правительства. (Рус. Инв. N. 231)

słany w nocy z 29 na 30 września, z Mławy pod dowództwem kapitana Gersdorfa po dwudnionem poszukiwaniu napadł 2 października w okolicach Zielunia połączone bandy Orlika, francuza Gasztofa, Zameczka i włocha Lenczyza (byłego majora francuzkich afrykańskich wojsk) w lasach między Gołominem i Osówką na lewym brzegu rz. Działówki, w liczbie do 600 ludzi. Po cztérogodzinnéj walce, powstańcy byli rozbici na głowę i ścigani przez 10 wiorst. Strata ich prócz mnóstwa zabitych i rannych, składa się z 26 jeńców—w liczbie ostatnich znajduje się Orlik; francuz zaś Gasztof i włoch Lenczyza zabici. Prócz tego, w téj potyczce wojska odbiły ze 70 strzelb i 18 koni; u nas raniono 2 kozaków, zabito 2 i raniono 2 koni kozackich. (Inw. Ross.)

Przez Najwyższy rozkaz w wydziale wojennym d. 12 października, były policmejster Wileński, liczący się w piechocie armji pułkownik WASILJEW 3-ci awansowany został na jenerał-majora z uwolnieniem od służby, z mundurem i z całkowitą pensją. (Głos N. 278.)

— Przez postanowienia wileńskiego rządu gubernjalnego: dym. por. NAUMOW zaliczony został 14 października na służbę przy rządzie gubernjalnym z przyliczeniem do wileńskiego policmejstra.— Wolnopraktykujący lekarz starozakonny Symon KAHAN został zatwierdzonym drugim miejskim lekarzem m. Wilna.

Rozkazem ministra oświecenia z 9 października zostali zaliczeni do ministerjum z uwolnieniem od dotychczasowych obowiązków: dyrektorowie szkół: wileński—radca kollegjalny KURNATOWSKI, białostocki radca kollegjalny GAN, kiejdański radca kollegjalny RECZYŃSKI i peł. ob. mozyrskiego dyrektora szkół radca dworu PASZCZENKO; inspektor gimnazjum grodzieńskiego radca dworu NARKIEWICZ; pełniący obowiązki inspektorów gimnazjów:—nowogródzkiego radca dworu BIELAWSKI i szawelskiego radca dworu TARWID; inspektorowie progimnazjów: wileńskiego—radca kollegjalny BARSZCZEWSKI, i świsłockiego radca kollegjalny SAKOWICZ; mianowani zostali, z uwolnieniem od dotychczasowych obowiązków: poniewiezki dyrektor szkół radca dworu MALINOWSKI, wileńskim dyrektorem szkół; starszy sekretarz wileńskiego wojennego, grodzieńskiego mińskiego i kowieńskiego jenerał-gubernatora radca dworu SUWOROW, białostockim dyrektorem szkół; inspektor białostockiego gimnazjum radca dworu KUKLINSKI, pełniącym obowiązek kiejdańskiego dyrektora szkół; inspektor mińskiego gimnazjum radca dworu SOBCZAKOW—pełniącym ob. mozyrskiego dyrektora szkół i pełniący obowiązek dyrektora gimnazjum pińskiego assesor kollegjalny SAWELJEW poniewiezkim dyrektorem szkół. (Pocz. Półn.)

— Wileński gubernjalny kantor pocztowy podaje do wiadomości publiczności, iż wstrzymane do czasu przyjmowanie i wydawanie korrespondencji pieniężnéj na stacjach Szczuczyn (pttu lidzkiego) i Dokszyce (pttu borysowskiego) znowu zostały otwarte od 20 bież. października. Przyjmowanie korrespondencji w tymże kantorze odbywa się do Szczuczyna we Wtorki i Soboty, a do Dokszyc we Wtorki i Piątki od 3 do 6 godziny popołudniu.

Mieszkający w białostockim powiecie szlachcic Jan **Rogowski**, strażnik odkupu akcyznego z włościan Wincenty **Oświeciński** i urodzony w Królestwie Polskiem Ksawery **Markowski**, w skutek odbytego nadnimi sądu wojennego podług polowego kodeksu karnego, uznani zostali winnymi powieszenia razem z innymi leśnika Justynowicza i dwóch żołnierzy, przy czém oni byli głównymi kierownikami tych zabójstw, a szlachcic Rogowski oraz strażnik Oświeciński, oprócz tego brali udział czynny w męczarniach domierzonych przez powstańców jednéj szlachciance.

Za jakowe przestępstwa Rogowski i Oświeciński zgodnie z zatwierdzonym wyrokiem sądu wojennego skazani zostali na karę śmierci przez powieszenie a Markowski przez rozstrzelanie, 14 października o godzinie 11 z rana w m. Choroszczy powiatu białostockiego.

CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA

W „Wiadomościach Moskiewsskich“ piszą z Wołogdy, iż tam 1-go października dany był patrjotyczny obiad, na którym znajdowało się z górą 170 osób, dworzan, kupiectwa i służących. W liczbie toastów jeden wniesiono za całość i nierozdzielność Rossji. Obecni na obiedzie, zebrali 500 rub. na rzecz rannych w potyczkach z polskimi powstańcami. Przy obiedzie były mowy: pełniącego obowiązek wołogodzkiego marszałka gubernjalnego N. P. Branczaninowa, który wniósł toast za zdrowie księcia A. M. Gorczakowa, do którego o tém posłano telegram, i który odpowiedział wyrazem serdecznéj wdzięczności. Po p. Branczaninowie mówił miejscowy obywatel K. A. Lewaszew, którzy wniosł toast za M. N. Murawjewa. „Sędziwe lata i słabość zdrowia, rzekł on, nie przeszkodziły mu odezwać się w ciężkich chwilach na wezwanie **Cesarza**. Groźby wrogów, trudności i niebezpieczeństwa, które oczekiwały go w tym zawodzie, niezachwiały jego męztwa, nie zmusiły go odstąpić z drogi honoru i obowiązku. Przebaczając wspaniałomyślnie skruszonym, ciężką ręką karząc przestępstwa, Michał Nikołajewicz, w krótkim czasie uśmierzył powierzony mu kraj, i tam gdzie uprzednio lały się potoki krwi, ginęły niewinne ofiary zawziętości i przestępstwa,—obecnie posyłają się przed tron objawy wiernopoddańczéj przychylności; tysiące zbłąkanych powracają pod strzechę domową do spokojnych zajęć; świątynie Boże, które tak niedawno kalane były wezwaniami do bratobójczego rozlewu krwi, dziś ogłaszają słowa pokoju i miłości.“ Przy obiedzie posłano do M. N. Murawjewa telegram następnéj treści: „Wołogodzianie, zgromadzeni na obiedzie patrjotycznym piją wasze zdrowie, w dowód tego głębokiego poważania, jakie oni mają, jenerale, ku waszéj energji i cywilnéj odwadze. Oni jednomyślnie życzą wam tak prędko i znakomicie ukończyć uśmierzenie powstania i buntu, jakeście to rozpoczęli.“ Odpowiedź na tę depeszę M. N. Murawjew przysłał następującą: „Z całéj duszy dziękuję szanownym Wołogdzianóm za pamięć o mnie i chlubne dla mnie objawy; przy pomocy Bożéj i udziale naszego walecznego wojska, przy współczuciu Rossji, które wzmacniało mię w trudnéj sprawie uśmierzenia kraju tutejszego, powstanie i bunt ostatecznie w nim zostały stłumione.“ (Inw. Ross.)

Warszawa 16 (28) października.

Zabójca doktora Hermani doprowadzony został do zeznania—jest to niejaki, jak mówią **Chodunowski**. Z ostatnich odkryć tutejszéj policji najciekawszem jest wynalezienie jednéj z ważniejszych typografij rewolucyjnych w nocy z 15 na 16 października w X cyrkule, w domu przy ulicy Jasnéj. Ponieważ w domu tym było wiele oddzielnych mieszkań w guście numerów hotelowych, zajmowanych zwykle przez młodych ludzi, przeto wszyscy mieszkańcy w liczbie do 40 zostali aresztowani, a jeden z robotników typografji ze strachu być wykrytym przez policję, usiłując ratować się ucieczką, lecz nie mając już na to czasu, schował się zupełnie ubrany pod pierzyną w pokoju akuszerki, która mieszkała w jednym z numerów. Oprócz warsztatu typograficznego, znaleziono tam wiele proklamacij, plakatów, Wiadomości z pola bitwy, rysunki bitew obecnego powstania i t. d.

Ostatnimi czasy powstańcy dla przeszkodzenia przewozowi nowoprzybywającego do Królestwa wojska z Warszawy na wyznaczone kwatery, podpalili kilka mostów na warszawsko-wiedeńskiéj drodze żelaznéj, zresztą bardzo nieznaczących, tak, iż przewożenie wojska odbywało się prawie bez przerwy; miejscowi naczelnicy dystansów na kolei żelaznéj z naszych oficerów inżynierji i artylerji, rozporządzają się w ogóle z wielką energją i rychło poprawiają wszystkie uszkodzenia po drogach i na telegrafach. Zagraniczne polskie organa z powodu ostatnich potyczek z powstańcami na granicach galicyjskich z oddziałami austrjackich wojsk, które schwytały ze 40,000 ładunków, ogromną ilość żywności i bojowych zapasów, z górą 200 gwintówek przy tém schwytały ze 200 powstańców, strasznie i złośliwie napadają na działania rządu austrjackiego. (Inw, Ross.)

Bob-Rock.

przez

KAROLA SEELSFIELDA.

(Dalszy ciąg, ob. N. 120)

VII.

Wprowadzono nas do bawialnego pokoju, jak na Texas dość wspaniale umeblowanego. Sędzia siedział z cygarem w ustach. Ze stojących talerzy i półmisków wnieść można było, że tylko co skończył śniadanie. Widocznie nie był rozrzutnym w uprzejmości i ciekawym jak nasze Yanki: odpowiadając na nasz ukłon zaledwie spójrzał na nas.

Dość było rzucić nań okiem, ażeby w nim poznać mieszkańca południowej Wirginji lub Tenessee: tam tylko rodzą się takie olbrzymy. Siedzący nawet był wyższym od murzyna, który podawał śniadanie. Nadto miał zupełnie herkulesowską postać zachodnich mieszkańców Wirginji: ogromną pierś, olbrzymie ramiona, grube rysy twarzy, przenikliwe szare oczy; w ogóle w postawie jego było to właśnie, co zniewala dzikich **zaleśców** do szanowania go.

Spójrzał na Boba badawczo. Na mnie zaś wcale nie patrzał. Murzyn podał śniadanie. Usiadłem, lecz jeszcze nie byłem zaszczycony jego przenikliwem wejrzeniem. Muszę jednak przyznać, że zachowywał się z wielką godnością i uosabiał prawdziwego alkalda.

Bob stanął i zwiesił głowę na piersi, obwiązaną skrwawioną chustką. Widocznie przejęty był najwyższym szacunkiem dla alkalda. W końcu sędzia rzekł:

— A? znowu tu jesteś, Bob? Niewidzieliśmy cię już oddawna. Sądziliśmy, żeś o nas zapomniał. Na prawdę myśleliśmy, żeś nas zupełnie opuścił. Tak, tak, Bob. Nie bardzobyśmy cię żałowali. Nie mogę znieść szulerów, nienawidzę ich kochanku. Brzydki to nałóg szulerstwo. Nie jednego zgubiło na wieki. Zgubiło i ciebie Bob.

Bob milczał.

— A mogłeś nam być pomocnym w przeszłym tygodniu. Ale mógłbyś i w ogóle być pożytecznym człowiekiem. Mógłbyś być użytecznym członkiem społeczeństwa, gdybyś się wyrzekł téj zgubnéj namiętności. Przed kilku dniami przyjechała tu moja pasierzbica i chcąc nie chcąc musieliśmy posłać po Joela, ażeby zabił sarnę i kilka tuzinow bekasów.

Bob nic nie odpowiadał.

— Idź teraz do kuchni i powiedz, żeby ci dano jeść.

Bob milczał i nie ruszył się z miejsca.

— Co? czy nie słyszysz? Idź do kuchni i powiedz, ażeby ci dano jeść. Ptoli!—rzekł do murzyna—powiedz, żeby Weni przyniosła mu romu.

— Nie potrzebuję waszego romu. Niechcę pić—rzekł Bob.

— A więc tak?—odparł sędzia lakonicznie.—Ale zdaje mi się, żeś już wypił.... i nawet więcej niż potrzeba. Wyglądasz, jak gdybyś był gotów połknąć dzikiego kota.

Bob zgrzytnął zębami. Sędzia nie słyszał tego.

— A pan?—zwrócił się nareszcie sędzia do mnie.—Do stu djabłów Ptoli czegoż stoisz? Czy nie widzisz, że pan chce jeść śniadanie? Gdzież jest kawa! A może pan wolisz herbatę?

— Dziękuję sędzio, jestem już po śniadaniu.

— Wcale tego nie znaczno. Czyś pan nie chory? Skąd pan jesteś? Co się z panem stało? Czy nie masz pan febry? Gdzieżeś pan znalazł Boba?

Zaledwie wówczas zaczął wpatrywać się we mnie badawczo, potém spójrzał na Boba. Zapewnie rozmyślał co mię do niego sprowadziło i co mogło być wspólnego między mną i Bobem. Wypadek tych badań wcale nie był dla nas obu pochlebnym.

— Dowiesz się sędzio o wszystkiém—odpowiedziałem.—Wiele winienem Bob-Rockowi: uratował mi życie.

— Uratował życie? Bob uratował panu życie?—zawołał alkald, wstrząsając niedowierzająco głową.

— Tak jest winienem mu życie. Byłem w niebezpieczeństwie, kiedy mię znalazł. Zabłądziłem na łąkowych pustyniach Jacinto, błądziłem dni cztery, umierając z głodu. Wczoraj znalazł mnie Bob i wyciągnął z Jacinto wpół umarłego.

— Czy niechciałeś pan...

— Nie, nie!—przerwałem,—mustang mój zmęczony pragnieniem jak szalony rzucił się ze mną do rzeki, a ja osłabiony zupełnie wpadłem doń bez życia.

— Tak?—rzekł alkald.—A więc Bob pana uratował? Czy to prawda Bob? Dobrze, to mię cieszy Bob; mocno mnie to cieszy. Ach gdybyś tylko mógł wziąć rozbrat z Johnem! Mówię ci Bob, że John cię zgubi. Porzuć go lepiej.

Wszystko to mówił powoli, rozmyślając, popijając rom i otaczając się kłębami dymu.

— Tak Bob,—zaczął znowu—gdybyś mógł nie widywać się z Johnem.

— Za późno!—rzekł Bob.

— Nie wiem dla czego za późno. Nigdy nie jest za późno, porzucić występne, pełne grzechów życie, nigdy kochanku!

— Sądzę jednak, że za późno!—odparł Bob prawie z gniewem.

— Sądzisz, że za późno? zapytał alkald, patrząc nań badawczo.—A dla czegoż tak sądzisz? Weź kochanku szklankę. Ptoli podaj szklankę. Powiedz kochanku dla czego to za późno.

— Nie chcę pić, sędzio, nie czuję pragnienia—odrzekł Bob.

— Nie o pragnieniu tu mowa. Rom nie gasi pragnienia. Rom użyty z umiarkowaniem pokrzepia serce i duszę, rozprasza czarne myśli, lecz nie trzeba nadużywać.

Mówiąc to, alkald napełnił swą szklankę i wypił połowę.

— Ale mówa tu nie o pragnieniu—zaczął znowu—lecz o tém, że za późno. Dla czego za późno?

I znowu spójrzał na Boba badawczo.

— Nie rom—odparł ostatni—lecz zupełnie co innego cięży mnie na sercu.

— Co innego cięży na sercu?—przerwał alkald, rozpędzając otaczające go kłęby dymu.—Co innego cięży tobie na sercu? Dobrze Bob; cóż tam tak ciężkiego leży u ciebie na sercu? Weź pan cygaro,—rzekł zwracając się do mnie.—Posłuchajmy co uniego cięży na sercu. A może chcesz rozmówić się ze mną sam na sam? Dziś niedziela, a w dniu tym nie mogą się załatwiać żadne sprawy, kochanku, ale dla ciebie Bob, robię ten wyjątek, tém bardziej, że masz ciężar na sercu.

— Wziąłem dżentelmena z sobą, jedynie dla tego, ażeby był świadkiem i słyszał:—rzekł Bob, biorąc cygaro.

Chociaż sędzia nie częstował Boba cygarem, najspokojniej jednak podał mu świecę.

Bob zapalił cygaro, pociągnął kilka razy, popatrzał niedowierzająco na alkalda i wyrzucił cygaro za okno.

— Nie podoba mi się sędzio, nic już mi się nie podoba. Wszystko obrzydło.

— Ach Bob, gdybyś mógł tylko porzucić grę i pijatykę! One są twoją gorączką, twoją febrą, twoją zgubą!

— Nie sędzio, nic już nie pomoże. Trzeba zrzucić z siebie... Długo, bardzo długo walczyłem z sobą. Chciałem zwyciężyć, przecierpieć, nie mogę. Nie jednego już... pod siódme Żebro... ale ten....

— Co ci jest?—zapytał alkald, wyrzucając cygaro za okno i wpatrując się w Boba z sędziowską powagą.—Cóż tam znowu? Co to za mowa o siedmiu żebrach? Spodziewam się, że to z wypadków twoich w Sodomie lub Natchez? Tutaj one są nie na miejscu; nie podobają się nam takie zabawy.

— Hm, jeszcze mniej podobają się one w Natchez. Gdyby je tam lubiono, Bob nie byłby w Texasie.

— Ale, gdybyś się tu nie przeniósł, kości twoje wisiałyby już dawno tam na drzewie, lub leżały w rowie. Wiesz o tém Bob, wiesz dobrze. Im mniej o tém mówić będziemy tém lepiej. Przyrzekłeś poprawić się i stać się innym człowiekiem, nie odkopujmy więc starych dziejów.

— Chciałem, chciałem, — wyjąknął Bob—ale nie mogłem. Teraz nic nie pomoże. Trzeba pozbyć się, tak, trzeba się otrząść... Nie znajdę już ulgi, dopóki nie powieszą....

(Dalszy ciąg nastąpi.)

Wilno, 23 października.

POGLĄD OGÓLNY.

W miarę zbliżania się dnia otwarcia parlamentu, dzienniki francuzkie usiłują przygotować mniemanie powszechne do walki, mającéj rozwinąć się w izbie prawodawczéj, głównie na polu rugów czyli przy roztrząśnieniu prawności umocowań, za którremi nowoobrani posłowie mają wejść do izby.

Wiadomo, że zgromadzenie narodowe zagłosowało d. 15 marca 1849 r. prawo, które w art. 81 wzbrania wstępu do izby poselskiéj wszystkim przedsiębiercom robót publicznych, w jakikolwiek sposób przez rząd bądź spółkom bądź pojedyńczym osobom poruczonych, tudzież wszystkim pełnomocnikom lub zawiadowcom rzeczonych robot. Po ogłoszeniu cesarstwa, Napoleon III wydał w roku 1852 dekret o wyborach poselskich dotąd obowiązujący, który w niczem nie zmienił rozporządzeń artykułu 81.

Kiedy na zgromadzeniu narodowem w r. 1849 toczyły się rozprawy o ustawie wyborczéj, wówczas, mimo opór sprawozdawcy pana Billault, przeszedł wyżéj wspomniany art. 81, wyłączający z izby wszystkich przedstawicieli, mających jakikolwiek udział w przedsiębierstwach podlegających głosowaniu izby. W skutek téj uchwały, przedsiębiercy robót publicznych, dostarczyciele rządowi, zawiadowcy i dyrektorowie dróg żelaznych, musieli uledz téj saméj podejrzliwości, jaką prawo rozciągnęło na ministrów, radców stanu, najwyższych urzędników sądowych i administracyjnych. Przez lat 12 artykuł 81 nie był ściśle przestrzegany; gdy więc teraz powstały zarzuty z tego powodu, dzienniki niezależne nieodzownie nalegają na zastosowanie tegoż artykułu do ostatnich wyborów, inne dzienniki zaś obstają, aby nie rozciągać go do zawiadowców dróg żelaznych i wyliczają szereg członków ciała prawodawczego, którzy spełniali lub dotąd spełniają tego rodzaju obowiązki.

Pp. Schneider i Alfred Leroux, wiceprezesi izby, są zawiadowcami dróg żelaznych prowadzących do morza Śródziemnego. Pp. Ernest André, książe de Beauvau, Bourlon, Renouard de Bussiéres, hrabia de Chasseloup-Laubat, Chevandier de Valdrome, Delebecque, Gouin, hrabia Lehon, baron Paweł de Richemond, Werlé i t. d. są członkami ciała prawodawczego i współcześnie zawiadowcami rozmaitych dróg żelaznych.

Owoż dziś cały spór toczy się około art. 81. Jeżeli izba osądzi, że z całą surowością zastosować go wypadnie do nowowybranych posłów, wówczas znaczna ich liczba będzie musiała poskładać swe umocowania, co obudzi namiętne rozterki w parlamencie; bo 12-to letnie pobłażanie dwóch poprzednich sejmów zdawało się puszczać w przedawnienie artykuł, poczytywany dziś za węgielny kamień czystości wyborów. Wyżéj wyliczone imiona posłów, będących razem zawiadowcami dróg żelaznych, okryte ogólnem poważaniem we Francji zdają się usprawiedliwiać wyrozumiałość przeszłych parlamentów, mniéj dbałych na przesadzony purytanizm zgromadzenia narodowego w 1849 roku. Być bardzo może, że w niedostatku innych przedmiotów, dzienniki rade podniosły pytanie pochopne do zapalenia namiętności, tém drażliwszych, że są połączone ze względami majątkowemi, bo zawiadowcy dróg żelaznych pobierają wysokie opłaty za swoje prace.

Na wiadomościach potocznych nie zbywa w Paryżu, ale są one mniejszéj wagi; tyczą się po większéj części odjazdu na miejsce urzędowań posłów francuzkich, umocowanych przy dworach obcych. I tak, baron de Talleyrand, po długiéj rozmowie z cesarzem, wraca do Berlina; pan de St. Georges, poseł nadzwyczajny i pełnomocny minister francuzki w Brazylji, udaje się do Rio-Janeiro; hr: de Sartiges do Rzymu; baron de Malaret, szwagier księdza arcy-biskupa Ségur, z czego stronnictwo klerykalne marzy najświetniejszą przyszłość dla Rzymu, stanął już w Turynie. Trzej członkowie deputacji meksykańskiéj, w których liczbie znajduje się ojciec Miranda, jezuita, d. 25 października wybrali się dla złożenia hołdu Piusowi IX.

Książe de la Tour d'Auvergne, w podróży swojéj do Rzymu, gdzie stanął d. 26 października, zabawił 3 dni w Turynie. Książę de Montebello, który po boleśnéj stracie małżonki swojéj zmarłéj w Petersburgu, sprowadził jéj zwłoki do kraju, przybył d. 25-go z niemi do Paryża. Marszałek Forey d. 3 października wypłynął nakoniec z Meksyku i dowództwo nad wojskiem francuzkiem zostawił jenerałowi Bazaine.

Podróż króla Hellenów z Paryża do Tulonu podobnież dostarcza wątku dziennikom. W Marsylji osada grecka tego miasta przyjęła młodego króla z najwyższą serdecznością; w Tulonie d. 23 października, prefekt morski wszystko przygotował dla ułatwienia n. gościowi obejrzenia tego wspaniałego wojennego portu, który król Jerzy na fregacie greckiéj **Hellas** opuścił o 9 godzinie z rana i popłynął do swojego państwa.

Podróż cesarzowéj Eugenji do Madrytu żywo zajmowała Francuzów. Listy z d. 24 października doniosły, że królewsko-hiszpańska rodzina prześcigała się aż do końca w uprzejmości dla małżonki potężnego sąsiada. Wyjazd cesarzowéj Eugenji miał miejsce d. 23 zrana z wielką wspaniałością. Królowa Izabella o saméj 10-éj, otoczona członkami rodziny panującéj, grandami hiszpańskimi, panami swego dworu i wysokimi dostojnikami korony udała się do pokojów cesarzowéj, a w kilka chwil późniéj wyruszył orszak w porządku zwykle używanym przy wielkich uroczystościach nadwornych.

U wschodów głównych czekał wystawny pojazd zaprzężony 8-miu wspaniałemi rumakami w pióropuszach białych i różowych, do którego wsiadła królowa, cesarzowa, król małżonek i księżniczka Anna Murat. Straż 30 kirassjerów postępowała za pojazdem; dwór i osoby, składające bliższą usługę nn. pań, zabrały się do 4-ch innych powozów pałacowych.

We dworcu kolei żelaznéj, oczekiwali, infanci don Sebastian i don Francisco, hrabina de Montijo, ministrowie i marszałek Concha.

Pożegnanie było z obu stron bardzo czułe. Cesarzowa przed wejściem do wagonu królewskiego serdecznie uścisnęła królowę Izabellę, matkę swoję hrabinę de Montijo i teścię swéj siostry księżnę Alby. Pociąg udał się do Walencji o godzinie 11-éj, a o południu p. Salamanca przyjął w Aranjuez ze zwykłą sobie wspaniałością n. panię śniadaniem. O godzinie 3-éj cesarzowa zatrzymała się w Toledo, skąd wyjechała dopiero 24 października prosto do Walencji. Odjazd z tego miasta nastąpił o dzień późniéj, bo cały dzień niedzielny po nabożeństwie zabrały łowy w lasach albuferskich, własności królowéj Izabelli. Mówią też o małżeństwie hrabiego Paryża ze starszą córką książęcia de Montpensier, siostrzenicą królowéj hiszpańskiéj. Infantka, która liczy zaledwie lat 15-cie, ma być cudownéj piękności.

Ostatnie wiadomości z Włoch świadczą, że rząd coraz usilniéj pracuje nad uspokojeniem południowych krajów królestwa. Mniemanie powszechne wiele liczy na przybyciu do Neapolu królewicza Humberta, objął już on dowództwo nad brygadą grenadjerów, zabawi zaś w téj dawnéj stolicy Obojga Sycylji kilka miesięcy. Wnet po przybyciu swojem królewicz odwiedził jenerała La Marmora, prefekta neapolitańskiego margrabiego d'Afflitto i głównodowodzącego gwardją narodową margrabiego Tupputi. Klub zwany **Kołonarodowe**, złożony z kwiatu arystokracji neapolitańskiéj, wybrał go na swego członka. Królewicz często tam bywa; z największą swobodą podziela zabawy wspólne, w których umie łączyć poufałość z prawdziwą godnością. Gdzieindziéj byłoby to rzeczą podrzędną, ale w Neapolu, gdzie podania rodowe są tak silne, zbliżenie się arystokracji do nowéj dynastji ma wielką polityczną doniosłość. W ogólności, w krótkim już przeciągu czasu, królewicz Humbert wiele serc sobie zjednał i zdaje się, że wpływem swoim pogodzi jenerała La Marmora, dowódcę 6-go korpusu wojska zajętego wytępieniem zbójectwa i margrabiego d'Afflitto prefekta, czyli naczelnika zarządu cywilnego. Zatargi między nimi były tak zawzięte, że minister wojny jenerał della Rovere osobiście przedsięwziął podróż do krajów południowych. Margrabia d'Afflitto nieustaje w zamiarze złożenia urzędu, na którym ma go zastąpić margr. de Villamarina, przynajmniéj, minister wojny zostawiwszy dokończenie kroków pojednawczych królewiczowi Humbertowi, wrócił do Turynu w nadziei, że stan rzeczy w téj części państw włoskich pożądany weźmie obrót. Król Wiktor-Emmanuel podobnież oczekiwany jest w Neapolu, gdzie w listopadzie odbędzie wielki przekląd floty, a na dzień 20-ty tegoż miesiąca wróci do Turynu dla otwarcia parlamentu.

Czytelnicy **Kurjera** znajdą niżéj depeszę telegraficzną, wysłaną z Berlina w przeszły piątek 30 października, zwiastującą ostateczny niemal wypadek wyborów odbytych w Prusiech w przeszłą środę, to jest dnia 28-go. Stronnictwa wyzwolone zasiadające w izbie po lewicy i w lewym środku, znowu obejmują około trzech czwartych przedstawicieli narodowych, bo na 352-ch członkach, z których się izba składa, liczą 250-ciu. Dodać do nich należy 26-ciu posłów z wielkiego księstwa Poznańskiego, a chociaż niewiadomo dotąd do którego odłamu przyłączą się członkowie klerykalni katoliccy w liczbie 24-ch, utrzymywano wszakże, że w tych ostatnich czasach zerwali oni z panem v. Bismarck z powodu nieporozumień jego z Austrją. Wiadomo, że stronnictwo zachowawcze, które posiadało tylko 11-tu członków na ostatnim sejmie, ma ich dzisiaj 57-miu; siedm wyborów padło na osoby, których polityki przewidzieć jeszcze nie można; przyjdzie zapewne przystąpić do jednego lub drugiego wyboru z powodu podwójnego mianowania na posłów jednéj i téjże saméj osoby, jak to naprzykład miało miejsce w Bielefeld i Berlinie, gdzie p. Waldeck spółcześnie został wybrany. Stolica pruska posłała również do izby dwóch, przodowników stronnictwa gminowładnego, trzymających się dotąd na uboczu, to jest Jana Jacoby z Królewca, który przed rokiem niechciał przyjąć umocowania, i pana Temme byłego sędziego, który od r. 1852 mieszkał w Zurich na dobrowolném wygnaniu. Kilka wyborów, dotąd, jakeśmy powiedzieli nieznanych, nie zdołają w niczém zmienić stosunku stronnictw w izbie, określonego przez wspomnianą depeszę 30 października.

Sprawa przymusu związkowego w Holsztynie natrafiła na nową trudność. Rząd duński miał oświadczyć, że wtargnienie wojsk sasko hanowerskich do księstwa, poczyta za wypowiedzenie wojny i natychmiast rozkaże okrętom swoim blokować porty morza Północnego, ścigać i chwytać kupieckie okręta niemieckie. Dzienniki zapowiedziały, że Austrja ściągnie flotę swoją adrjatycką i osłoni od napaści brzegi i handel niemiecki. Ale **Prassa** wiedeńska z d. 25 października czyni słuszną uwagę: że flota duńska, posiadająca 1,100 dział, byłaby czterykroć silniejszą od flotylli austrjackiéj mogącéj ukazać się na morzu Niemieckiém; wyzucie zaś z obrony morza Adrjatyckiego dla błąkania się po Niemieckiém, niebyłoby niczém usprawiedliwione. Może sejm niemiecki zaręczyłby Austrji zwrot nakładów téj morskiéj wyprawy, ale przy najlepszéj nawet woli, nie byłby w stanie wynagrodzić Austrji strat rzeczywistych, jakich doznaćby mogła na brzegach i w portach adrjatyckich. Tak więc wykonanie przymusu związkowego, reforma niemiecka, konferencje nurymbergskie, a wkrótce i berlińskie, poczytać należy za ogarnione jeszcze we mgle przyszłości.

Że w Niemczech stanowczo przemawia miłość pokoju, nikt zaprzeczyć nie zdoła, ktokolwiek zastanowi się nad obchodem pięćdziesięcioletniéj rocznicy bitwy Lipskié.

Rady miejskie berlińska i lipska zagaiły uroczysty obchód dziejowéj pamiątki. Na ich wezwanie blisko 150-ciu miast niemieckich wysłały swych przedstawicieli; z liczby miast austrjackich, Wiedeń, Praga i niektóre inne zespoliły się z tą myślą. Ale Bawarja, gdzie stronnictwo zachowawcze trzyma górę, była zaledwie przedstawiona.

Dnia 18-go października 600 weteranów, po większéj części ozdobionych krzyżami żelaznemi i liczących w swém gronie dziejopisa wojny majora Beitzla, tudzież jenerała von Pfuel, komendanta Paryża przez kilka godzin i ministra wojny przez kilka dni w roku 1848-m, przyjęto w dworcu kolei żelaznéj lipskiéj i przy odgłosie muzyki przeprowadzono do gmachu towarzystwa strzelniczego, gdzie zgromadzili się już delegowani miast i znakomitsze osoby przybyłe z rozmaitych stron Niemiec.

W tymże dniu z rana zabrzmiały pieśni pobożne na placu ratuszowym lipskim, wykonane przez 2,000 głosów płci obojéj, wtórowały im głosy 20,000 widzów.

O południu we 4-ch największych salach miasta odbyła się uczta, na któréj wnoszone przezdrowia weteranów i reformy politycznéj Niemiec. Do końca dnia krążyły po ulicach lipskich niezliczone gromady śpiewaków; hymny Koernera i Arndta rozlegały się w powietrzu. Wieczorem odbyło się piérwsze zgromadzenie delegowanych miast niemieckich, a na niém uchwalono założenie **kongresu miast**, mającego domagać się o autonomję, którą niegdyś też miasta posiadały. Doniosłość téj uchwały mogłaby wywrzeć wpływ niezaprzeczony, lecz zdaje się, że przy ogólnéj oziębłości dla téj sprawy i ta uchwała jak wiele innych pójdzie w zapomnienie. Zakończył dzień olbrzymi pochód z 10,000 pochodni, z 12-tu muzykami; wieże kościołów były oświecone; okoliczne wzgórza płonęły radośnemi ogniami i przedstawiały czarowny widok.

Od świtu dnia 19-go października odgłos wszystkich dzwonów miejskich i ciągłe wystrzały działowe nie ustawały. Od godziny 10-éj orszak złożony z 20,000 ludzi przeciągał ulice dla udania się na pobojowisko, gdzie miano położyć kamień węgielny pomnika. Wszystkie stowarzyszenia ze średniowiecznemi godłami i chorągwiami poprzedzały oddział weteranów, uczestników bitwy lipskiéj, z męzkiém obliczem i osiwiałemi głowami, na czele których Beitzle i Pfuel szczególniéj zwracali uwagę.

Za przybyciem na pobojowisko, orszak przeciągnął przed miejscem gdzie pomnik ma stanąć; wówczas p. Koch, burmistrz lipski wystąpił z mową w któréj zapowiedział, że obchod dzisiejszy ma uświęcić pamięć udzielności i niepodległości narodu niemieckiego.

Wracając z pobojowiska, orszak przeplatany gromadami młodych dziewcząt w bieli z dębowemi wieńcami na głowach, zatrzymał się przed pomnikiem wzniesionym na cześć królewieckiego „landwehru" który na bitwie lipskiéj bohaterstwem swojem zjednał sobie nieśmiertelną sławę.

Obchod odbył się ze wzorowym porządkiem.

Z powodu najświeższych zdarzeń w Stanach Zjednoczonych, dziennik londyński **Morning Post** w artykule ogłoszonym d. 27 października zapewnia, że poniesione porażki przez rząd związkowy zniewolą nakoniec państwa neutralne do uznania nowéj rzeczypospolitéj południowéj. Postępowanie Francji w Meksyku, mówi tenże dziennik, powinno wzniecić obawę w Washingtonie, aby Francja przy piérwszéj zręczności nie uznała Południa za kraj udzielny. Wypadek obecnych działań wojennych może rozstrzygnąć dolę wojny, a stanowcze uderzenie jenerała Lee doprowadzić wojujące strony do zawarcia pokoju. Nic nie zdaje się zwiastować takiego rozwiązania, chociaż powołanie do broni 300,000 ochotników przez prezydenta Lincolna rzuciło na sprawę rządu washingtońskiego cień ponury i zachwiało wiarę w jéj zwycięztwo. Cokolwiek bądź, należy czekać dokładniejszych wiadomości z New-Yorku, niż te, które dochodzą przez depesze telegraficzne, nie zawsze jasne, a bardzo często zawodne.

Wiadomości Zagraniczne.

Anglja.

Londyn, 17 października. Obecność królowéj przy odsłonieniu posągu książęcia Alberta w Aberdeen czyni nadzieję, że n. pani wróci znowu do zwyczajów przystępności, których trzymała się przed śmiercią swego małżonka, a które były tak drogiemi dla jéj poddanych.

Na radzie gabinetowéj zwołanéj na wtorek, to jest na dzień 20 października, znajdować się będą wszyscy ministrowie, wyjąwszy tylko sir Jerzego Grey, sekretarza stanu spraw wewnętrznych, który bawi w téj chwili przy królowéj w Balmoral.

Sir Roundel Palmer, z powodu ponowionego wyboru swojego na członka parlamentu w Richmond, wyboru, do którego było przyczyną mianowanie go na urząd jeneralnego atorneya, miał mowę, w któréj usiłował usprawiedliwić politykę rządową w sprawie amerykańskiéj. Gabinet, rzekł, przyjmował wypadki w miarę jak się wynurzyły i niechciał nic przesądzać. Niepodobieństwem jest zaprzeczać, aby Południe nieposiadało stanowiska strony wojującéj, rzecz więc prosta, że potrzeba było przyznać mu tę nazwę; ale niepodległość jego nie jest jeszcze czynem dokonanym; pod tym przeto względem nie można było tak samo, jak pod owym postąpić.

Rząd, mówił daléj, prędzéj przyjąłby wszelką ostateczność, niż pozwoliłby, aby prawa międzynarodowe szkodziły handlowi angielskiemu. Ale mówca pośpieszył z uwagą, że żadna uzasadniona krzywda nie istnieje, bądź ze strony kaprów Stanów Zjednoczonych, bądź ze strony wyroków sądów morskich amerykańskich. Uczciwy pokój, zakończył, jest celem gabinetu angielskiego.

Chociaż głosowanie w Tamworth zakończyło się porażką kandydata wyzwolonego, pan John Peel wziął górę, tylko złożywszy obietnicę, że nie będzie w izbie gmin należał do opozycji przeciw lordowi Palmerstonowi. Takie zwycięztwo nie jest więc korzystnem dla stronnictwa zachowawczego. Strata poniesiona przez wyzwolonych w Cowentry, będzie mogła wynagrodzić się przez wygranie jednego głosu na blizko przyszłych wyborach w Barnstaple.

Teraz, kiedy wyspy Jońskie zagłosowały zespolenie swoje z Grecją, wynurzyło się pytanie skarbowe w Anglji. Chodzi o wiadomość, w jakim stosunku te wyspy mają wziąć udział w długu zagranicznym królestwa greckiego, który chcianoby tu uporządkować.

W latach 1824 i 1825-m Grecja zaciągnęła dwie pożyczki w Londynie; cała wysokość przyjętych w ten sposób zobowiązań przez ten kraj, wynosi 7 miljonów funt. szterlingów.

Całość długów Grecji obejmujących pożyczki zagraniczne, dawniejsze zobowiązania się, oraz ciężary wszelkiego rodzaju, dochodzi do 15-tu miljonów funt., szterlingów, z których 2,700,000 szterl. dłużne są trzem mocarstwom opiekuńczym. Cały dochód nie przechodzi 650,000 funtów.

Kongres kościoła angielskiego zgromadzony obecnie w Manchester, jest zjazdem zupełnie dobrowolnym, w którym mają jednak udział w znacznéj liczbie znamienitości kościelne zajmujące się potrzebami kościoła, i którzy pragnęliby ujrzeć polepszonym stan majątkowy wiejskiego duchowieństwa, chcieliby poprawić zarząd bogatych parafij, a nawet zajmują się zadaniami budownictwa pod względem religijnego stylu.

Rozprawy toczono w duchu umiarkowania i układów, czyniącym zaszczyt wyzwolonym zasadom zgromadzenia.

Na nieszczęście wątpić już nie można, że wojna w Nowéj Zelandji jest bliską i wojna zagrażająca przybraniem wielkich rozmiarów. W téj obawie, wydział wojny wyprawił znaczne posiłki do téj osady, za któremi wnet i inne wysłane będą. Wojska angielskie z Australji podobnież tam skierowano; osadnicy urządzili milicję ze 4-ch tysięcy ludzi; nadto głównodowodzący, jenerał Cameron, jest zdolnym i doświadczonym żołnierzem. Godzi się więc spodziewać, że powstanie krajowców będzie prędko przytłumione. Według powszechnego zdania, należy skorzystać z téj zręczności dla ostatecznego zhołdowania pokoleń.

Prusy.

Berlin 22 października. Piszą z Kopenhagi d. 10-go bież. miesiąca, że d. Hall minister spraw zagranicznych duńskich ma zamiar posłać sejmowi Związku niemieckiego oświadczenie, ściągające się do przymusu związkowego; oświadczenie, w którém wkroczenie do Holsztynu poczytaném zostanie za rozpoczęcie kroków nieprzyjacielskich przeciw Danji. Jeśliby to postanowienie sprawdziło się, słusznie żałować by tego przyszło, ponieważ zniweczyłoby zamiar sejmu związkowego, załatwienia tego sporu polubownie; bo nie podlega wątpliwości, że wszystkie rządy niemieckie, w obec takiego wyznania Danji, spełniłyby nie wahając się przymus, nawet choćby to wojnę sprowadzić miało.

— Dziennik francuzki **Europa** podaje następne szczegóły o liście, którym Prusy zaprosiły na konferencję państwa wchodzące do Związku celnego.

Przełożenia uczynione przez Prusy w liście zapraszającym na konferencję rządy wchodzące w skład Związku celnego, zdaje się ściągać do traktatu zawartego z Francją i do podziału przychodu jednoty celnéj. Prusy żądają, aby te państwa, które dotąd nieprzystąpiły do traktatu handlowego francuzko-pruskiego, chciały to teraz uczynić. Powszechna taryfa celna, oparta na warunkach rzeczonego traktatu, będzie złożona delegowanym na konferencje celne, które wkrótce toczyć się mają w Berlinie. Rząd pruski także przełoży, aby rozkładka przychodów z opłat wywozowych dokonała się na takiéj saméj stopie, jak rozdział przychodów z ceł przywozowych. Prusy gotowe są nadto porozumieć się o zniesienie opłat od wina i mlewa.

Berlin 23 października. **Gazeta Krzyżowa** pisze:

Dowiadujemy się, że zmiany załog będą miały miejsce ze względu na karność wojskową. W zmianach wydziału sprawiedliwości, do których poczynione są prace przygotowawcze, będzie dany wzgląd na dążności polityczne niektórych miast, objawione w tych ostatnich czasach.

Gazeta Stralzundzka donosi z Greifswald z dnia 20 października:

Otrzymano tu wiadomość d. 17-go o oddaleniu z czynnéj służby jeneralnego prokuratora, pana Kanngieser. Wieczorem, w dowodzie uszanowania i powszechnego współczucia, dano dłań serenadę. P. Kanngieser podziękował wysłanéj do siebie deputacji, tudzież ludności zebranéj przed domem, mową zakończoną okrzykiem: niech żyje król, cześć konstytucji i obywatelom greifswaldzkim, podporom konstytucji i króla.

— Tygodnik obwodu greifswaldzkiego otrzymał piérwsze ostrzeżenie.

Gazeta narodowa d. 23 utrzymuje, iż dowiedziała się od osób godnych wiary, że 4 miasta wolne nie mają swych przedstawicieli na konferencjach norymbergskich.

Berlin, 24 października. **Gazeta narodowa** zbija wiadomość, według któréj szkoły katolickie w Berlinie miały odmówić obchodu nabożeństwa pamiątkowego bitwy lipskiéj. Przeciwnie d. 19 odbyły się w tych szkołach modlitwy, śpiewano hymny i miano mowy.

— Taż gazeta oznajmuje, że następnych mężów wybrano na członków komitetu kierowniczego **jednoty narodowéj**: pp. Schulze Delitsch (Berlin) Bennigsen (Hanower) Metz (Darmstadt) Fries (Weimar) i Streitt (Stutgart).

Gazeta Krzyżowa oznajmuje, że izby pruskie zwołane będą w początkach listopada. Zdaje się, że dzień nie jest jeszcze naznaczony.

—Wyżéj pomieściliśmy wiadomość, że przez wzgląd na karność wojskową, zajdą zmiany w załogach. Lecz **Gazeta Krzyżowa**, która sama o tém doniosła, cofa dziś tę wiadomość.

Podług tegoż dziennika, na konferencjach celnych, mających zagaić się w Berlinie d. 5 listopada, będą roztrząsane następne przedmioty: 1-o oświadczenia niektórych rządów, że przystępują do traktatu francuzko-pruskiego; 2-o środki uczynienia ogólnem to przystąpienie; 3-o zniesienie opłat przewozowych od wina i mlewa; 4-o w jaki sposob zmienić wypadnie podział przychodów celnych, zwłaszcza jeżeli **praecipuum** hanowerskie ma być utrzymane?

W skutek zapraszającego listu, Prusy przesłały wszystkim rządom związku celnego nową taryfę zupełnie rozwiniętą, przy odnoszącym się do niéj memorjale, aby przedstawiciele tych rządów mogli przybyć na konferencje już zupełnie przygotowani.

Austrja.

Wiedeń, 21 października. Hr. Rechberg, minister spraw zagranicznych i domu cesarskiego, tudzież baron Biegeleben, radca tajny i referendarz w sprawach niemieckich, wyjadą dziś wieczorem do Nurymbergi, gdzie odbywać się mają konferencje znacznéj liczby państw, które uchwaliły reformę. Niektóre dzienniki zagraniczne z wielkim naciskiem usiłują wmówić, że wszystkie kroki przedsiębrane przez rządy, które podpisały akt reformy, są wytężone przeciw Prusom; nie będzie zatém niewczesnem przypomnieć, że te rządy właśnie dowiodły w ciągu dobrze obmyślanego postępowania, o ile mają na sercu skłonienie Prus do uczęstnictwa w obradach nad reformą związkową i do jakiego stopnia jest ich najwyższem pragnieniem dójść do zgody z Prusami.

Możemy zapewnić, że pierwszym celem upragnionym na konferencji nurymbergskiéj będzie ułożenie jednobrzmiennéj odpowiedzi na odmówną jednobrzmienną notę pruską, doręczoną wszystkim państwom, które przyjęły reformę. Rzeczą więc jest zupełnie jasną, że te państwa musiały zebrać się, dla porozumienia się względem téj odpowiedzi.

Ameryka.

Washington, 3 października. Ogłoszono tu następną proklamację prezydenta Abrahama Lincoln:

„Rok zbliżający się do końca był dla nas bogatym w obfite żniwo, rozjaśniony niebem czystem i zdrowem. Do tych dobrodziejstw, do których przywykliśmy do tego stopnia, iż łatwo zapominamy źrzódła skąd wypływają, dodać należy dobrodziejstwa innego rodzaju, które niechybnie przenikną i wzruszą serca pospolicie najnieczulsze dla czujnéj opatrzności Boga wszechmogącego. W pośród wojny domowéj, która w zawziętości równéj sobie dotąd niemiała, a która mogłaby wywołać napaść zewnętrzną, pokój zachowany został ze wszystkiemi narodami, porządek utrzymany, prawa szanowane i spełniane, zgoda panowała wszędzie, wyjąwszy tylko samą widownię wojny; a ta widownia nawet coraz ściéśniała się, skutkiem postępów wojsk i okrętów jednoty. Nieuchronne zwrócenie kapitałów, oraz rąk od spokojnego przemysłu, ku obronie narodowéj, nie wstrzymało ani pługa, ani czółnka, ani parostatków.

Siekiera rozszerzyła niwy naszych osadników, a kopalnie żelaza, węgli i drogich kamieni, były niż kiedykolwiek obfitszemi. Ludność nie przestała wzrastać, mimo strzały ponoszone w obozach i na pobojowiskach; a kraj, mocny uczuciem dzielności i życia, może spodziewać się wzrostu w swobodzie.

Żadna ręka ludzka nie sprawiła tych wielkich rzeczy. Jest to dar łaskawy Boga najwyż-

szego, który karząc nas, miał jednak nad nami litość.

Zdało się nam więc właściwem, aby cały narod amerykański uroczyście to uznał pobożnie i wdzięcznie, jakby jedném sercem i jednym głosem. Wzywamy więc wszystkich naszych spółobywateli, we wszystkich częściach jednoty, wszystkich bądź pływających po morzach, bądź podróżujących po krajach obcych, do wybrania i zachowania ostatniego czwartku przyszłego miesiąca listopada, jako dnia dziękczynień i modlitwy do Ojca naszego, który jest w niebiesiech. Prosimy ich także, aby składając dzięki za to cudowne wyzwolenie Temu, któremu są należne, pamiętali o tych, których nasza wojna i niezgody przyprawiły o wdowstwo i sieroctwo, o tych którzy potracili swych blizkich, i gorąco błagali wsparcia wszechmocnéj prawicy o uleczenie ran narodu i o przywrócenie mu, o ile wyroki Opatrzności na to pozwolą, zupełnego cieszenia się pokojem, zgodą, spokojnością i jednotą.

Na wiarę czego położyłem tu mój podpis i rozkazałem wycisnąć moję pieczęć.

Działo się w mieście Washingtonie dnia 3-go października roku Pana naszego 1863, a 88-go niepodległości Stanów Zjednoczonych.“

Abraham Lincoln.

Przez prezytenta
Wiljam Seward.“ Sekretarz stanu.

DEPESZE TELEGRAFICZNE.

WIEDEŃ, piątek 30 października wieczorem. Komitet skarbowy izby poselskiéj rady cesarstwa postanowił przedstawić zagłosowanie tylko 20-tu miljonów na odwrócenie klęski głodu od Węgier.

BERLIN, piątek 30 października wieczorem. Gazeta Narodowa przedstawia następny podział 345-ciu znanych dotąd wyborów poselskich.

Większość wyzwolona liczyć będzie niemal 260 członków; do izby weszło 24 klerykalnych, 37-miu zachowawców, 26-ciu z W.Ks. Poznańskiego i dwaj członkowie, których odcienia politycznego jeszcze określić niemożna; pozostało tylko 7 wyborów, których wypadek jest niewiadomy.

WIEDEŃ, piątek 30 października. Sędzia Kucdontski (?) został zawczoraj zamordowany we Lwowie. Ta zbrodnia sprawiła okropne wrażenie.

Wszystkie dzienniki wyraziły najwyższe oburzenie. Kiedy posłowie galicyjscy, według zwyczaju, weszli wczoraj do restauracji, w któréj zbierają się, wszyscy goście natychmiast salę opuścili.

WIADOMOŚCI BIEŻĄCE.

— **POWÓDŹ**.— Dnia 7 b. m. o godzinie 8 wieczorem, w Petersburgu przy gwałtownym wietrze południowo-zachodnim, woda w rzece Newie i kanałach zaczęła szybko przybierać i o godzinie 2-éj z rana 8 t. m. doszła do wysokości 7 stop nad stan normalny, podług skali umieszczonéj przy admiralicji. Po godzinie 4-téj z rana, przy zmianie wiatru, woda zaczęła opadać. Podczas największego wezbrania rzeki, wstrzymana była komunikacja przez mosty Pałacowy, Troicki i Litejny; ostatni nawet został nieco uszkodzony od uniesionych prądem statków. Woda wystąpiła z brzegów w rozmaitych częściach stolicy, jako to: począwszy od mostu Chrapowickiego do cerkwi Zwiastowania i na całéj ulicy Galernéj; na brzegu kanału Ekaterynosławskiego, a mianowicie między mostami Charłamowskim, Nikolskim i Teatralnym; na brzegach rzeki Prażki i na przyległych ulicach. Na stronie staro-petersburskiéj, cała ulica Koltowska aż do ulicy Ługskiéj, oraz tama mostu Tuczkowa i plac cerkwi ś. Włodzimierza, były zalane. Na wasylewskim-Ostrowie, wybrzeża małéj Newy i Czarnéj-rzeczki, jako też wszystkie linje aż do małego prospektu, całe Smoleńskie pole i cała dzielnica Suwarowska. Obie ulice Mieszczańskie, część Gorochowéj, Wielka Miljonna naprzeciwko zaułka aptekarskiego, i ulica Koniuszenna zalane były wodą, która wystąpiła z kanałów ściekowych. Największy pęd wody, przy gwałtownym wietrze miał miejsce w dzielnicy Suwarowskiéj, w któréj woda w kilku miejscach wystąpiła za nowourządzone groble i zalała Smoleńskie pole i prospekt aż do Kosej-linji. Podług doniesienia z portu Galernego, wysokość wody w téj miejscowości dochodząca do 7 stop 6 cali nad stan normalny, zalała wszystkie ulice, wyjąwszy zaułka na nowéj grobli i części małego prospektu. Najkrytyczniejszy i najniebezpieczniejszy moment dla nowych zabudowań téj części miasta był wtedy, kiedy wody opadające z okropną gwałtownością pędziły z pola Smoleńskiego ku morzu; ale to trwało tylko jedną chwilę, i jak tylko doszły do swego poziomu, komunikacje natychmiast zostały przywrócone na wszystkich ulicach, czego w poprzednich latach nie było. Nowe tamy zostały w całości, a uszkodzenie ogranicza się jedynie na zniesieniu kilku mostków z desek ułatwiających wejścia do domów i części oparkanienia. Dodać jednak należy, że podobne wezbranie wód nie miało miejsca od roku 1853.

— **„NAUKA PROZY.“** — W tych dniach wyszło w Poznaniu drugie wydanie „Nauki prozy“ prof. Rymarkiewicza. P. Józef Kremer professor filozofji przy uniwersytecie krakowskim w liście pisanym do przyjaciela, taką o dziele tém daje opinję: „Stylistyka Rymarkiewicza, mówi uczony professor, należy bezwątpienia do niezbyt licznych prac literatury naszéj, które są owocem mozolnych i sumiennych trudów, a ścisłych badań umiejętnych. Takowe dzieła w ogólności są wielce u nas pożądane. Takowe dzieła zachęcą młodsze pokolenie do zapatrywania się na naukę ze stanowiska prawdziwie umiejętnego. A nadto praca ta jest tém wyższą, iż wprawi publiczność naszę do refleksji nad własną istotą duchową swoją, która przecież ma najważniejszy swój objaw w mowie. Professor Rymarkiewicz głównie przeznaczył dzieło swoje dla szkół i dla początkujących pisarzy; jestem atoli przekonania, że starzy wiele się z niego nauczyć mogą, jest ono dobrym poradnikiem w wielu wątpliwościach.“

— **CHMIEL**.—Piszą z Bukowskiego: Zbiór chmielu bardzo źle wypadł w tym roku. Co do ilości, mamy zaledwie połowę tego, czego przy średnim urodzaju spodziewać się można. Co do dobroci, rzadko się zdarzy chmiel bez wady, bo skutkiem tegoroczném posuchy, szyszki nie wykształciły się należycie. Prócz tego wiele chmielników ucierpiało od rdzy, inne od śniedzi, a wszystkie prawie od muszek, które krótko przed sprzętem w nieprzeliczonych masach każdy kierz obsiadły. Przy takim nieurodzaju spodziewaliśmy się cen wysokich, zwłaszcza, że i w Czechach i Bawarji zbiory nieosobliwe. Tymczasem omyliła nas nadzieja. We Francji bowiem, w Belgji i Badeńskiem zbiory są dobre, a co nadewszystko wpływa na zniżenie cen, to, że w Anglji także zbiory obfite i Anglicy bardzo mało na stałym lądzie chmielu kupują. Kupców zagranicznych bardzo mało u nas, a miejscowi przekupniarze wyzyskują te niepomyślne konjunktury na naszę niekorzyść. W takich stosunkach nie pozostaje nam, jak wprost do Bawarji chmiel wysyłać. Kto ma małą ilość, albo też bezpośrednio stosunków zawięzywać i kłopotów z ekspedycją podejmować nie chce, musi użyć do tego pośrednictwa miejscowych kupców.

(G. P.)

—**WOJNA CHOCIMSKA ILLUSTROWANA**.—Redakcja Przyjaciela Dzieci zapowiada, iż w następnych numerach swego pisma pomieści Krasickiego „Wojnę Chocimską“ z illustracjami. Przypominamy tutaj, iż jeden już z poematów Krasickiego, Myszeida, wyszła w tém piśmie, rzeczywiście ozdobnie illustrowana; dziwimy się nawet, iż poemat ten z samemi drzeworytami nie ukazał się w osobnéj odbitce, coby ułatwiło jego nabycie, jako ładnéj a nie drogiéj książeczki, któréj treść, jeżeli ją będziemy uważać jako czystą igraszkę, bez głębszego satyrycznego znaczenia, zrozumianą być musi i doskonale zajmie umysł młodzieńczy. Że zaś illustracje Przyjaciela Dzieci wykończone i odbijane są starannie, wydanie przeto może być ozdobne, a takich właśnie wydań w naszym języku zbywa, kiedy w obcych liczymy je na tysiące. O ile jednak Myszeida odpowiadała albo zbliżała się do zamierzonego w nowem wydaniu celu, o tyle nie zdaje nam się także właściwą myśl przedruku w takiem piśmie jak Przyjaciel Dzieci, dość nieszczęśliwego poematu epicznego, jakim jest Wojna Chocimska. Pożądanąby zapewnie było rzeczą, aby dzieci nasze i młodzież kształciła się na wzorach wyższych nad opowiadania i powiastki, zwykłą treść pism perjodycznych stanowiące, aby uczyła się na pamięć tych poematów, lecz potrzeba, aby te wzory były istotnie wzorami poezji, smaku, stylu, aby te poemata nie były czczą rymotwórczą zabawką. Dobrze więc robi Przyjaciel Dzieci, że w swoich szpaltach pragnie się wznieść na to wyższe stanowisko, lecz wybór w tym względzie winien być bardzo surowy. Nie wskazujemy mu na teraz nic, nie dajemy rad co wybrać należy; w bogatych jednak skarbach naszéj literatury znajdzie się mnóstwo odpowiednich utworów. Lecz Wojna Chocimska Krasickiego nie jest nim bez wątpienia.

(G. War.)

— **GMINA DYLĄGOWA** w obwodzie sanockim, obowiązała się po wieczne czasy dla założenia regularnéj szkoły parafjalnéj u siebie, na zakupionym przez nią i na cele szkolne ofiarowanym gruncie pod Nr. top. 219 objętości 225 sążni kwadratowych, wystawić w w przeciągu 3-ch lat budynek szkolny z pomieszkaniem nauczyciela, utrzymywać go zawsze w dobrym stanie, sprawiać potrzebne porządki szkolne, czuwać nad ochędóstwem szkoły, na opał szkoły dostarczać rocznie 6 niższo-austrjac. sągów miękiego drzewa, a nakoniec płacić każdemu nauczycielowi rocznie 100 zł. Na polepszenie téj dotacji zapewnił grek. kat. pleban miejscowy ks. Danjel Stopiak na czas swego teraźniejszego plebaństwa roczny dodatek w kwocie 5 zł. w. a.

— **POŻAR**.—Dnia 15 z. m. miasto powiatowe wołyńskie Owrucz dotknięte zostało straszną klęską pożaru, który w ciągu trzech godzin prawie całkiem je zniszczył. Spaliły się w liczbie innych domy, w których miały lokatę: powiatowy zarząd policyjny, rada miejska, archiwum sądu powiatowego, apteka, stacja pocztowa, lazaret wojskowy. Z zarządu policyjnego część tylko niewielką papierów ocalono; znaczniejsza nieco część aktów sądu powiatowego uszła zagłady. Z całego miasta pozostało tylko około 90 domów. Drewniane dworki łacno pożar rozszerzały; przyczyna pożaru, który wybuchnął z domu żydowskiego Icka Stotlanda, dotąd nie wiadoma. Wiele rodzin całe swoje utraciło mienie, najwięcéj ucierpiały rodziny ubogich izraelitów. Kościołek, temi czasy odrestaurowany staraniem i ofiarami parafjan, prawdziwie cudem bożym ocalał, gdyż ogień dosięgnął dzwonnicy i domu murowanego, należącego do probóstwa, gdzie były złożone akta miejskie. Dziwny i rozrzewniający widok przedstawia teraz miasto. Wśród gruzów i zgliszczy stoi dom boży; sklepy z towarami poszły z dymem, zaczém nic kupić nie można, gdyż utrzymujący je żydzi są bez chleba i dachu. Zewsząd śpieszą ze wsparciem dla nieszczęśliwych pogorzelców.

PRZEGLĄD WSZECHSTRONNY.

Przedwczesny zgon Emmy Livry, o którym w swoim czasie donosiliśmy naszym czytelnikom, jeszcze nie wyszedł z pamięci Paryżan; być może dla tego, że żaden nowy wypadek nie odciągnął umysłów w inną stronę. Bo też czas wakacyjny niezmiernie mało dostarczał żywiołów wrażliwości francuzkiéj, która odpoczywała po trudach rocznych, już to przebywając w odległych posiadłościach, rozrzuconych po całéj Francji, już szukając ulgi, od wymarzonéj najczęściéj choroby, w morskich lub mineralnych wodach, już wreszcie zadawalając się zamiejskiém powietrzem will. Paryż w téj chwili podobny jest do człowieka, który po kilku nocach bezsennych usnął wreszcie na szczątkach wczorajszéj uczty.

Lecz wracając do Emmy Livry, znany kronikarz paryzki, Henryk de Painne porównywa śmierć jéj, w jednym ze swoich feljetonów, z rozwiązaniem nowego romansu Ernesta Feydeau, „Mąż tancerki.“ Bohaterka jego Barberyna, idealna tancerka, dziecię wyobraźni romansopisarza, umiera także w skutek opalenia się. Z przyczyny tego feljetonu, pan Feydeau napisał do pana de Painne list, w którym podaje kilka szczegółów o wdzięcznéj sylfidzie. Przytaczamy go w całości:

„Trouville, 5 sierpnia.

„Mówisz pan o Emmie Livry i porównywasz ją z Barberyną. Ponieważ smutny los tego biednego dziecięcia obchodzi pana, mogę mu zakomunikować kilka tkliwych o niéj szczegółów.

„Znałem pannę Livry. Wtenczas, gdym począł pisać „Męża tancerki,“ prosiłem jéj, by objaśniła mi kilka choreograficznych wyrażeń, które niezrozumialsze dla mnie były od języka chińskiego. Spełniła moję prośbę z dobrocią, któréj nigdy nie zapomnę, a nawet, ponieważ oddawna już nie widziałem baletu „Sylfida“ i zapomniałem go prawie zupełnie, zaprojektowała przetańcować przede mną wszystkie jego pas, na scenie wielkiéj opery.

„Pojmujesz pan jak skwapliwie przyjąłem tę propozycję, i dzięki nieporównanéj dobroci téj cudnéj dzieciny, szczęśliwéj, gdy mogła być komuś użyteczną, nie nazbyt daleko w moim romansie odstąpiłem od prawdy.

„Gdy we dwa lub trzy dni potém, przyszedłem do niéj z podziękowaniem, poprosiła mnie w obecności swéj matki i jednego znajomego, bym opowiedział jéj treść romansu.

„Skorom skończył— a działo się to sześcią miesiącami przed obecnym wypadkiem, który ją życia pozbawił,— przez kilka chwil pozostała zadumana; wreszcie, zwracając się do matki, zawołała:— „umrzeć spalonéj żywcem, ach, to okropna być musi męczarnia!“ i, zwracając się ku mnie dodała: „Zawsze to jednak sławna śmierć dla tancerki!“

„Nie byłoż w tych słowach wieszczego przeczucia? Nigdy mi one nie wyjdą z pamięci.“ „E. Feydeau.“

Okropny wypadek, którego ofiarą stała się panna Livry, znowu zwrócił powszechną uwagę na sposób p. Carterona, czyniący materje niepalnemi. Balet jednak ani słuchać nie chce o téj nowéj reformie swoich sukien, która jakkolwiek mogłaby usunąć częste przypadki opalenia się, przecież wiele odejmuje wdzięków trykotom i gazom, w które się tancerki ubierają. Stąd przenoszą spalenie się nad jakąkolwiek niedokładność ubioru. Kobiéty tyle przywiązują wagi do powierzchowności. Z tych powodów miał miejsce następny wypadek dotyczący samejże Emmy Livry. Miała występować po raz piérwszy w balecie „Motyle.“ Rola jéj, w któréj występując nieraz oczarowała swojemi wdziękami i wyborną grą całą publiczność paryzką, wydała się dyrektorowi baletu niebezpieczną, a to z powodu, iż w jednéj scenie pochodnią podpalają skrzydła Motyla. Radził więc pannie Livry, by przywdziała ubior karteronowy. Artystka słuchać o tém nie chciała. Że zaś w razie jakiego przypadku, dyrektor musiałby odpowiadać, przeto prosił panny Livry, aby wydała mu piśmienną odpowiedź na jego propozycję, co też ta najchętniéj uczyniła, przyjmując na siebie wszelkie mogące stąd wyniknąć następstwa. List ten zachował się i wiele o nim mówiono podczas katastrofy 15-go listopada.

Mniemacie, że po tak okropnym przykładzie, tancerki zmieniły swoje zdanie? że się zgodziły przyjąć strój bezpieczniejszy, choć nie tak wdzięczny? Bynajmniéj, na widok ognia obejmującego ich towarzyszkę, z krzykiem w jednych kostiumach powybiegały aż na ulicę, a to dla tego tylko by w pół godziny potém z nową mocą powstać przeciw karteronowym sukniom. Jest że to zalotność? nie sądzimy. Jest to zamiłowanie piękna, jest to najwyższa cześć dla sztuki.

(Dokoń. nast.)

KORESPONDENCJA KURJERA WILEŃSKIEGO.

LIST Z BERLINA, 10 października

Przedmiotem dzisiejszego listu mojego będzie rzecz o ile ciekawa o tyle ważna. Mówię tu o kongresie statystycznym w Berlinie. Słyszeliście o nim zapewnie z dzienników, lecz nie będzie, jak mniemam, rzeczą zbyteczną przedstawić pobieżny opis jego działań, składu i dążności. Ze wszystkich tegorocznych kongresów, jest to być może najważniejszy i najpożyteczniejszy; statystyka bowiem stanęła już na tym stopniu, że koniecznie potrzeba jéj nadać, jeżeli nie zupełnie urzędową, legalną, to przynajmniéj, mniéj więcéj uproszczoną formę, którąby nie dowolność, lecz jakiekolwiek prawo rządziło. Rzecz to zaprawdę trudna, gdy zważymy, że potęga cyfr statystycznych, jak polip stunogi, obejmuje wszystkie gałęzie wiedzy, przenika w najdrobniejsze zakątki świata fizycznego, a nawet moralnego, słowem o niczém nie zapomina, nic nie opuszcza. Ta właśnie nieujętość statystki, ta jéj dziwna elastyczność, że tak powiemy, przyczynia się ku temu, iż niepodobna jéj prawie nazwać nauką, niepodobniéj jeszcze okuć w pewne przepisy tego, co jak poezja toczy swobodnie swe nurty po przez wszystkie pola wiedzy ludzkiéj, i jakkolwiek złożona z cyfr, przecież tak fantastyczne nieraz z nich gruppy tworzy, tak zuchwałe wnioski wyprowadza, tak bez wielkiego trudu i mozołu największe prawdy rozstrzyga, że nie wahalibyśmy się jéj nazwać poetyczną filozofją matematyki. Bądź jak bądź, jeżeli statystyka nie jest samodzielną nauką, to każdy zgodzi się z nami, że ekonomja polityczna bez statystyki, byłaby ciałem bez duszy. Tę jéj wartość pojęto już oddawna, i kongres berliński jest już czwartym z rzędu, a być może najobfitszym w rezultaty.

Rozpoczął się 6 września r. b. w gmachu izby panów, gdzie nic nie zaniedbano, co mogło uprzyjemnić a nawet w zupełności zadowolić pobyt najznakomitszych przedstawicieli nauki, ze wszystkich krajów cywilizowanych Europy. Prezesem został mianowany pruski minister spraw wewnętrznych hr. Eulenburg; Engel, prezes biura tymczasowego, wybranym został na przewodniczącego w kierunku prac kongresu; na sekretarzy-redaktorów wybrani zostali ze strony Niemiec: pp. Boekh i Schwabe, ze strony Francji pp. Reymond i de Buschen, ze strony Anglji p. Hamilton. Wszyscy delegowani państw zagranicznych, zarówno jak i prezesi poprzednich kongresów otrzymali tytuł vice-prezesów. Delegowanych ze strony obcych rządów było 60, ze strony zaś miejscowego rządu 15. Liczba członków przy otwarciu posiedzenia wynosiła 283, a następnie podniosła się do 440. Na pierwszém posiedzeniu przygotowawczém, kongres rozdzielił się na 6 oddziałów, którym rozdane zostały kwestje przygotowane przez kommissję tymczasową. Nie opisuję tu szczegółów przyjęcia delegowanych przez króla, ani mowy hr. Eulenburga, przy otwarciu kongresu, ponieważ dzienniki wiele już o tém pisały, lecz przystąpię raczéj do przedstawienia działań kongresu.

Wprzód jednak, nie zawadzi może rzucić pobieżném okiem na osoby w skład jego wchodzące. Świecznikiem tego kongresu jest bezsprzecznie Engel, który przez trzy lata swojego urzędowania (był dyrektorem statystycznego biura), ogromne poczynił ulepszenia w statystyce. Z jego to natchnienia powstały trzy projekta: 1) Urządzenie statystycznéj centralnéj kommissji z przedstawicieli różnych zarządów, ze współudziałem osób prywatnych; 2) spotęgowanie osobistego składu biura i 3) reorganizacja publikacij tegoż biura na takich zasadach, aby można było liczyć na jak największe koło czytelników. Jemu też zawdzięczać należy pomysł urządzenia przy biurze statystycznego seminarjum, któreby mogło zaopatrywać różne punkta na prowincji, biegłemi statystami.

Szpetny jak Ezop, uczony jak Humboldt, znany ze swoich prac w całéj Europie, prawdziwy wreszcie typ nowego Niemca p. Quetelet, zajmuje bez pochyby niemniéj ważne tu miejsce. Wszystko co kongres zrobił najlepszego, jemu głównie zawdzięcza. Niemniéj też zaszczytnie odznaczali się na nim: pp. Farr, Levy, Brown (anglicy), Vichers (belgijczyk) Schubert, Dowe (prusacy), Fiker, Brachelli (austrjacy), Legoyt (francuz), Semionów (rossjanin) i markiz d'Avilla (b. portugalski minister skarbu.

Na ogólném zgromadzeniu 8-go września, sprawozdawca piérwszéj sekcji, Fiker, odczytał sprawozdanie o zajęciach swojego wydziału. Poprzedził je krótką historją statystyki, któréj życie nie na wieki lecz na lata liczyć należy, bo przed stu jeszcze laty była ona ostatnią stronicą w dziejach każdego państwa. Jednym z najważniejszych przedmiotów zajęć piérwszéj sekcji kongresu, była kwestja o zaludnieniu, a raczéj, o popisie ludności. Za punkt wyjścia swoich wniosków, kongres przyjął tym razem ideę upopularyzowania statystyki, t. j. ideę zyskania jak największego spółudziału ogółu w spisie ludności. Lecz najważniejsze może postanowienie kongresu odnośnie kwestji ludności na tém się zasadza, iż wszyscy jednomyślnie uznali konieczną potrzebę wydać pewne prawidła, dla podania do powszechnéj wiadomości faktycznego zaludnienia, nie zaś wyłącznie legalnego.

Druga sekcja zajmowała się gruntową własnością. Zważywszy, że gruntowe stosunki są różne w różnych krajach i że dla urządzenia form do zbierania danych o tym przedmiocie, koniecznemi są przedwstępne prace, kongres przyjął większością głosów następne wnioski: 1) wzywa się rządy wszystkich państw, aby dostarczyły przygotowawczéj komissji najbliższego kongresu pewne wiadomości o odbytych w ich kraju statystycznych badaniach o podziale i obiegu gruntowych własności; 2) wzywa się też, rządy, by dostarczyły wiadomości o istniejących w ich kraju źródłach do statystyki podziału posiadłości ziemskich, 3) wzywają się też one o przysłanie do przygotowawczéj komissji projektu formy zbierania rzeczonych statystycznych danych, odpowiednio do właściwości urządzenia gruntowego w kraju; 4) przygotowawczéj komissji najbliższego kongresu poleca się, na zasadzie i po porównaniu wszystkich tych dokumentów, ułożyć nowe formy, któreby mogły być zasadniczemi dla statystyki gruntowéj własności we wszystkich oświeconych krajach. Nie wchodząc w donioslość i ważność tych postanowień, przyznać musimy, że przyszła komissja ogromne będzie miała trudności do zwalczenia i wątpić należy, czyli zdoła im prędko podołać.

(D. n.)

ROZMAITOŚCI.

— Jakaś nie pierwszéj młodości osoba, porządnie ubrana, najprzyzwoitszéj powierzchowności weszła niedawno do magazynu szalów w Paryżu. Kupiła jakiś mały przedmiot i już wychodziła, niezwracając niczyjéj na siebie uwagi, gdy w tém nagły, silny prąd wiatru podjął jéj suknię i kupiec postrzegł końce kilku sztuk materji z etykietkami. Zatrzymano ją niezwłócznie i znaleziono pod krynoliną trzy szale z ich magazynu i dwa prześcieradła, o których pochodzeniu nie wiedziano. Pomimo tak widocznéj kradzieży, pani ta wypierała się, przysięgając, że niewinna i że przez nieuwagę wyniosła trzy szale. Zaprowadzono ją do komisarza policji. Oskarżona długo nie wyjawiała swego nazwiska i miejsca zamieszkania, lecz w końcu zeznała, że nazywa się Julja M., i że mieszka w jednym ze znaczniejszych hotelów na przedmieściu Saint-Denis. W hotelu tym uskarżano się nieraz, że poginęły drogie naczynia i że sprawcy téj kradzieży odkryć nie można. Nikt nie podejrzewał Julji M. Osoba ta tak była przyzwoitą, pobożną, przykładną, codzień gorliwie słuchała mszy ś., któż więc mógł ją posądzać? W rzeczach jéj znaleziono przedmioty skradzione w hotelu i mnóstwo innych, np. bieliznę, srébro, kosztowności, koruny, sztuki materji i t. d. Oprócz tego znaleziono wiele balowych strojów, kostiumów karnawałowych, domino etc. Wszystko to przekonało, że pobożna ta kobiéta poświęcała poranki Bogu a wieczory szatanowi. W końcu dowiedziano się, że pasport jéj był fałszywy. Po długiem ociąganiu się wyznała, że imię jéj jest Wirginja D. Zaczęto poszukiwania i odkryto, że ta pani skazaną była za fałszerstwo na 15 lat do ciężkich robot. Musiała ztamtąd uciec. Po długich badaniach odprowadzono ją do więzienia, lecz komisarz policyjny postrzegł, że chód jéj był nie naturalny, jakiś powolny i skrępowany. Kazano jéj wrócić i zaprowadzono do pokoiku, gdzie ją obejrzała kobiéta. Skutkiem tego znaleziono przy niéj wiele jeszcze kosztownych rzeczy, które skryła przy sobie tak sztucznie, że dziwiono się jak mogła nie stracić ich chodząc. Od czasu przybycia swego do Paryża, łagodnym charakterem, słodyczą, miłem obejściem się zjednała zaufanie wszystkich. Kiedy ją przyaresztowano, cały dom w którym ta pobożna kobiéta mieszkała, zalewał się łzami. Kobiéty, których najwięcéj okradła, płakały najserdeczniéj. Uważano ją za męczennicę, za kobiétę niesprawiedliwie posądzoną. Rzeczy skradzione, złożone u komissarza, przekonały nareszcie, że Wirginja D. była złodziejką. Dziś osoba ta jest w ręku sprawiedliwości.

— W Dieppe we Francji jest drzewo gruszkowe mające lat 150. Zajmuje ono wraz z rozpiętemi gałęziami 400 stóp kwadratowych. Drzewo to wydaje co rok 4,000 sztuk owoców. W hrabstwie Norfolk w Anglji jest orzech włoski, wysoki na 90 stóp i wydaje rocznie do 54 tysięcy sztuk orzechów. W Szlązku jest też drzewo orzechowe, z którego zbierają po 400 kop orzechów rocznie.

— W Paryżu budują teraz wspaniałe domy. Szerokie wschody, dużo światła i powietrza, wysokie sufity i to nie na piérwszych, bogatszych piętrach, lecz na czwartem nawet piętru; rozkład pokoi, wysokość sufitów, wszystko jest jednostajne. Mniéj rzeźb i pozłoceń, stanowi całą różnicę. Dobrze to bardzo pod względem hygjenicznym, bo niema już tych sufitów tak nizkich, że trzeba być ciągle schylonym, lecz wcale niewygodnie i niepraktycznie jest to, że klucze od drzwi, zamki, są jednostajne. Niedawno stała się ta okoliczność powodem „qui pro quo“ które szczęściem, że się na śmiechu skończyło. Pan X. powraca późno w nocy z żoną swoją z teatru. Gaz na wschodach był zgaszony, małżeństwo po omacku wchodziło na wschody, marząc zapewne o sztuce, którą widzieli. Zdawało się im, że przyszli do swego piętra, otworzyli więc drzwi kluczem, który mieli przy sobie i weszli. Pan X. nie mógł znaleźć zapałek—gniewał się na służbę, która jak się to zwykle w Paryżu dzieje, spała w głębi domu, nikt więc nie pośpieszył zapalić świécę. Pani X. udała się do swego pokoju i oboje zaczęli szukać zapałek, zawadzając nie raz o meble. W tém, nagle, głos kobiecy pełen przerażenia, zawołał: „Złodziej, ratunku“ Z drzwi bocznych prawie w téj saméj chwili wybiegł jakiś mężczyzna i krzykiem swoim zagłuszył piskliwy krzyk kobiecy; słowem okropny hałas. W chwili najokropniejszego zamieszania i trwogi z obu stron— zapalona przez pana X. świéca, dała mu poznać, że się znajduje nie w swojém mieszkaniu — pomylił się o piętro.

—Według pewnych wyliczeń na całéj kuli ziemskiéj wypalają tytuniu na 1,250 miljonów dollarów. W New-Yorku wypalono w roku przeszłym tytuniu na 3,650,000 dollarów, wówczas gdy chleba zjedzono tylko na 3,166,000 dollarów.

— W Holandji w Harlingen zdarzył się dziwny wypadek. Przed rokiem córka bogatego kupca, mająca lat 25 wieku nagle straciła mowę, i pomimo usilnych starań lekarzy nie mogła jéj odzyskać. Pewnego razu zemdlała i wyrzekła: „Dajcie mi pić.“ Od téj chwili zaczęła mówić, jak gdyby nic nigdy nie było.

—Od pewnego czasu dziennik Kladderadatsch berliński częstuje czytelników rozmaitemi karykaturami, przedstawiającemi pana Beust, ministra spraw zagranicznych rządu saskiego. Niedawno doktor Hartmann, redaktor Dziennika Drezdeńskiego, przed wyjazdem do Berlina, był z pożegnaniem u pana Beust. Minister przy téj zręczności dał mu kilka biletów wizytowych ze swoim portretem, mówiąc: „chciéj pan wręczyć te fotografje redakcji Kladderadatsch, któréj karykatury okazują, że nie posiada podobnego mojego portretu.“ P. Hartmann spełnił poruczenie i w ostatnim numerze satyrycznego dziennika ukazał się uderzający podobieństwem portret pana Beust.

— Na 36,012,669 mieszkańców Francji w r. 1856 liczono: poświęconych rolnictwu 19064,071; przemysłowi 10,464,961; handlowi 1,632,331; różnym powołaniom w styczności z poprzedniemi 100,099; sztukom wyzwolonym 1,362,045; duchownych różnych wyznań obojéj płci 142,705; osób, których powołanie oznaczoném być nie mogło 3,241,457.

— Duchowieństwo angielskie opodatkowało krynoliny, zważywszy jak wiele w kościele miejsca zajmują. W kościołach anglikańskich miejsca w ławkach osóbne są najmowane rocznie, roczna ich opłata wynosi 4 fun. i ½. Dla dam chodzących w krynolinach podniesiono opłatę do 6 funt. 15 szyllingów.

— W Finlandji wychodzi dzienników i perjodycznych wydań 16 w języku szwedzkim, a 18 w fińskim. Wydania te są mniejszéj niż w innych krajach objętości, lecz są za to daleko tańsze. Dwa np. miesięczne czasopisma szwedzkie i fińskie, kosztują z przesyłką 2 złp. na rok. Fińskie ma prenumeratorów 2,606, szwedzkie zaś 2,540. Wychodzi nawet tygodnik p. n. „Dziecinne Czytanie“ kosztujący w rok 28 kopiejek. Najdroższa w Finlandji gazeta— „Helsingforski dziennik“ kosztuje w rok 6 rs. 35 kop. z przesyłką; prenumeratorów ma 1,106. W ogóle dzienniki finlandzkie niewielu mają prenumeratorów, i tylko organa wydawane przez missjonarzów mają ich więcéj niż 2000. Są gazety mające tylko 91 prenumeratorów (po 1 rs. 82½ kop. z przesyłką), 59 a nawet 55 prenumeratorów, i to przy rocznym abonamencie 60 k. Helsingfors posiada 9 wydawnictw w języku szwedzkim a 7 w fińskim; A bo ma 5 wydawnictw; po jedném zaś piśmie perjodyczném mają: Biorneborg, Waza, Uleaborg, Kuopio, Tawasthuus, St. Michel, Wyborg, Borgo i Eknes. Cena wszystkich 16 szwedzkich czasopismów, z przesyłką 34 r. 34½ kop., wszystkich zaś 18 fińskich 19 r. 77½ kop. Na wszystkie fińskie wydawnictwa przypada 8,675 prenumeratów, na szwedzkie zaś 12,655 W ogóle więc 21,330 prenumeratorów, zatém jeden prenumerator przypada na 79 dusz ludności Finlandji obojéj płci.

— W jednym ze znakomitszych domów handlowych wiedeńskich, podano niedawno na obiad wcale osobliwą potrawę. Była to wołowina wydobyta z hermetycznie zamkniętego naczynia, którą w r. 1826 zakopał na Spitzbergu kapitan Parry. Mięso znaleziono świeżem i zupełnie nieuszkodzoném. Dowody prawdziwości téj potrawy były z nią razem podane na stół.

— Pralnie dla robotników. W Paryżu władze rozpatrują obecnie ważny projekt zaprowadzenia pralni dla żon robotników i biedniejszéj klasy ludności. W pralniach tych mechanika znajdzie bardzo ważne zastosowanie i pierwszy to raz podobno, klasa robotników korzystać będzie z owoców postępu nowoczesnego przemysłu. Urządzenie pralni jest bardzo proste. Cztery wielkie zakłady mają być urządzone w czterech krańcowych punktach Paryża, tak aby całe miasto mogło być obsłużone. Sto składów rozrzuconych po całym Paryżu przyjmują bieliznę przynoszoną do prania, która do pralni przesyłaną jest w wozach zamkniętych. Bielizna po wypraniu, wysuszeniu i wyprasowaniu, zupełnie czysta i do użycia przydatna, nazajutrz może już być z właściwego składu odebraną; wszystko więc odbywa się w przeciągu dwudziestu czterech godzin. Dla uniknienia pomyłek, w każdym składzie znajduje się alfabet ruchomy i atrament do znaczenia, tak aby każdy mógł położyć swą cyfrę na sztukach do prania oddawanych, a prócz tego każda sztuka otrzyma swój numer porządkowy. Cała ta posługa odbywa się bezpłatnie. W każdym składzie zaprowadzoną będzie księga zażaleń, w któréj dość jest zapisać swe nazwisko i miejsce zamieszkania, gdzie niezwłócznie przybędzie urzędnik dla wysłuchania skargi i zadość uczynienia w miarę możności. Służbie przy składach pod żadnym pozorem nie wolno odbierać pieniędzy za pranie. Każdy przynoszący bieliznę, powinien zaopatrzyć się w umyślnie na to przygotowane marki (timbres-lavoirs), odpowiednio do ilości sztuk oddawanych. Przy odbiorze bielizny do prania w składzie, połowa marki pozostaje na miejscu, druga zaś z numerem porządkowym zatrzymuje właściciel i za okazaniem takowej odbiera wypraną bieliznę. Pranie odbywa się pod osobistym nadzorem fachowych ludzi, za pomocą najbardziéj wydoskonalonych przyrządów i daje wszelką gwarancję pod względem praktyczności. Jakież to nieobliczone korzyści zakład tego rodzaju przynieść może dla biednéj klassy rzemieślniczéj: niejedna matka na całe godziny pozostawia dzieci swoje w domu bez dozoru, narażone na tysiąc wypadków, bo sama musi iść prać bieliznę dla całéj rodziny, bieliznę, któréj ubogie rodziny nigdy nie mają zawiele; dodajmy do tego, że wieczorem mokre chusty rozwieszają się najczęściéj w izbie mieszkalnéj i cała familja oddycha niezdrowemi i wilgotnemi wyziewy przez noc całą. Weźmy teraz na uwagę materjalne korzyści, jakie biedni robotnicy odniosą z tego pożytecznego zakładu. Zysk na czasie jest tak widoczny, że mówić o nim nie ma potrzeby. Oszczędność w wydatkach udowodnimy porównaniem kosztu prania w domu i kosztu za bieliznę oddawaną do pralni publicznéj: ta sama ilość bielizny, któréj wypranie w domu kosztowało 3 franki 60 centymów, w pralni nie wyniesie więcéj nad jeden frank 50 cent., zyskuje się przeto więcéj jak połowę wydatku. Szczęśliwy ten i prawdziwie dobroczynny pomysł wkrótce ma wejść w wykonanie w Paryżu, a daj Boże, aby i u nas jak najrychlejsze mógł znaleźć zastosowanie.

—Pewien młody człowiek Karol Luke uwięziony został niedawno w Londynie. Posądzają go o zabójstwo, które spełnione było jeszcze w lutym. Rzecz tak się miała. Przed ośmiu miesiącami znaleziono w kanale niedaleko Pendiebur trup kobiety, któréj rysów nie można już było rozpoznać. Otoż dowiedziono teraz, że w przeddzień tego odkrycia, Karol udał się z żoną swoją do siostry. Wrócił sam jeden do domu i od tego czasu nikt żony nie widział. Kiedy go o nią pytano, odpowiedział, że pojechała do Irlandji. Niedawno wrócił sam pan Karol z Irlandji, z jakąś młodą osobą, którą nazywał żoną. Siostra żony jego, nie mogąc się od niego dowiedzieć o pierwszéj żonie, zaczęła go podejrzewać i doniosła o tém policji. Policja pokazała jej ubranie znalezione na trupie wyciągniętym z kanału w lutym. Ta bez wahania poznała suknię siostry i pan Karol jest dziś w ręku sprawiedliwości.

— Pewien kupiec w Niemczech otrzymał paczkę biletów bankowych, które długo leżały na piersi kobiety choréj na ospę. Kupiec, licząc bilety, moczył często śliną palce. Wkrótce dostał zapalenia gardła i umarł.

ОБЪЯВЛЕНІЯ. OGŁOSZENIA.

Отъ Виленскаго Губернскаго Правленія объявляется, что вслѣдствіе постановленія его, 12 августа сего года состоявшагося, на предметъ выручки принадлежности наслѣдниковъ однодворца Прускаго по закладной сдѣлкѣ въ 300 руб., и для удовлетворенія предъявленныхъ къ Станиславу Станишевскому и сестрѣ его Каролинѣ Пашковской претензіи: а) наслѣдниками однодворца Прускаго по заимному письму въ 300 руб; б) дворянкою Висьмонтовою по заемному письму въ 50 р, и в) дворяниномъ Барщевскимъ по роспискѣ 15 руб., подверженъ въ публичную продажу участокъ земли упомянутыхъ дворянъ Станишевскаго и сестры его Пашковской, Пашице называемой, Лидскаго Уѣзда во 2 Станѣ состоящій, заключающій земли 40 десятинъ, оцѣненный по десяти-лѣтней сложности чистаго годоваго дохода въ среднемъ количествѣ за 10 лѣтъ до оцѣнки получавшагося 815 руб., и для произведенія таковой продажи назначенъ въ Присутствіи Лидскаго Уѣзднаго Суда торгъ 28 числа апрѣля мѣсяца 1864 года съ 11 часовъ утра съ узаконенною послѣ онаго чрезъ три дня переторжкою. Желающіе разсматривать бумаги, относщіяся къ этой публикаціи и продажѣ, могутъ найти оныя въ Лидскомъ Уѣздномъ Судѣ. Октября 7 дня 1863 гоа. 1—520

Wileński rząd gubernjalny ogłasza, iż w skutek postanowienia swego z 12 sierpnia, celem uzyskania należności spadkobierców jednodworca Pruskiego podług umowy zastawnéj 300 rub. sr. i dla zaspokojenia rosczonych ku Stanisławowi Staniszewskiemu i siostrze jego Karolinie Paszkowskiéj przetensij: a) przez spadkobierców jednodworca Pruskiego za obligiem na 300 rub. b) przez dworzanę Wiśmontowę, także za obligiem na 150 r. i c) przez dworzanina Barszczewskiego za rewersem 15 rub. licytować się będzie ucząstek ziemi rzeczonych dworzan Staniszewskiego i siostry jego Paszkowskiéj, Paszczyce nazywany, lidzkiego powiatu w 2 cyrkule zostający, zawierający 40 dzies. ziemi, oszacowany podług 10 letniéj summy czystéj intraty roczneéj przez 10 lat 815 rub. Licytacja odbędzie się w sądzie powiatowym lidzkim 28 kwietnia 1864 r. o godzinie 11 z rana z prawnym we 3 dni przetargiem. Papiery dotyczące sprzedaży mogą być przejrzane w lidzkim sądzie powiatowym 7 października 1863 roku. 520—1

Отъ Виленскаго Губернскаго правленія объявляется, что вслѣдствіе постановленія его, 12 августа сего года состоявшагося, на удовлетвореніе безспорнаго долга Казиміра и Юліи Климашевскихъ мѣщанину Станиславу Зенковичу по заемному письму въ 200 руб., подверженъ въ публичную продажу застѣнокъ Пацово упомянутыхъ Климашевскихъ, Дисненскаго уѣзда въ 3 станѣ состоящій, заклячающій земли 48 десятинъ, оцѣненный по 10-ти лѣтней сложности чистаго годоваго дохода въ 310 руб., и для произведенія таковой продажи назначенъ въ Присутствіи Дисненскаго Уѣзднаго Суда торгъ 28 числа апрѣля мѣсяца 1864 года, съ 11 часовъ утра съ узаконенною послѣ онаго чрезъ три дня переторжкою. Желающіе разсматривать бумаги, относящіяся къ этой публикаціи и продажѣ, могутъ найти оныя въ упомянутомъ Уѣздномъ Судѣ. Октября 5 дня 1863 года. 1—519

Wileński rząd gubernjalny ogłasza, iż w skutek postanowienia onego z 29 sierpnia b. r. na zaspokojenie bezsprzecznego długu Kazimierza i Julji Klimaszewskich mieszczaninowi Stanisławowi Zienowiczowi za obligiem na 200 rub. licytować się będzie zaścianek Nacowo, rzeczonych Klimaszewskich, dziśnieńskiego pttu w 3 cyrkule położony, zawierający 48 dziesięcin gruntu, oznaczony podług 10 letniéj summy dochodu przecięciowo 310 rub. sr. Licytacja odbędzie się w tymże sądzie 28 kwietnia 1864 r. o godzinie 11 z rana z prawnym we trzy dni przetargiem.

Przejrzeć papiery mogą życzący w tymże sądzie, 5 października 1863 roku. 519—1

Przedaje się za bardzo przystępną cenę DOM pod N. 1407 na Antokolu blizko ogrodu Sapieżyńskiego. Dowiedzieć się o tém można codziennie od godziny 11 do 1-éj u p. doktora Stakmana w gmachu korpusu kadeckiego w kwaterze pod N. 4. 2—527

Въ Виленской палатѣ государственныхъ имуществъ, на основаніи разрѣшенія министерства, будутъ производиться въ присутствіи ея будущаго 22 ноября 1863 года торги и 25 ноября переторжка, на продажу перестойной сосны во II Трокскомъ лѣсничествѣ въ устроенной Мендзыржецкой дачѣ вблизи сплавной рѣки Мерѣчанки и желѣзной дороги изъ Вильно въ Ковно, въ слѣдующихъ кварталахъ: по Мядзюнскому объѣзду подъ NN. 38, 40 и 41 и по Старотрокскому подъ NN. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 17 и 27 всего 1478 деревъ, оцѣненныхъ по таксѣ въ 1.382 руб. 93 коп.

Продажа будетъ производиться на общихъ основаніяхъ о продажѣ лѣсовъ изъ казенныхъ дачъ, и кромѣ того на слѣдующихъ для покупщиковъ облегчительныхъ условіяхъ:

1) Перестойныя сосны предлагаются къ продажѣ цѣлыми деревьями. Онѣ заклеймены и занумерованы на корнѣ, почему желающіе купить, могутъ ихъ осмотрѣть заблаговременно, потому что лѣсное вѣдомство ручается только за количество, а не за качество деревъ. Лѣсной стражѣ приказано показывать сосну на продажу всѣмъ желающимъ ее видѣть.

2) Купившему сосновыя перестойныя деревья дозволяется право обдѣлки ихъ въ теченіи 3-хъ зимъ сряду на мѣстахъ рубки въ брусья, или бревна даже малыхъ размѣровъ; но съ условіемъ производить рубку и обдѣлку деревъ въ то время, когда почва будетъ покрыта снѣгомъ не менѣе, одного фута толщины. Распиловка же на доски, или выдѣлываніе слиперовъ дозволяется только по вывозкѣ деревъ изъ дачи.

3) Учетъ вырубленнаго лѣса будетъ производиться по пнямъ, т. е. по числу вырубленныхъ деревъ, а не по количеству заготовленныхъ матеріаловъ.

4) Купившій перестойныя деревья обязанъ внести зъ залогъ ⅓ часть заторгованной сумы наличными деньгами и билетами кредитныхъ установленій, или другими кредитными бумагами, вообще принимаемыми въ залогъ по дѣламъ съ казною.

5) Торгъ будетъ производиться не только устно, по и запечатанными конвертами, присланными въ сроки, назначенные для торговъ на основаніи о производствѣ торговъ общихъ узаконеній.

6) Продажа деревъ на торгахъ будетъ допущена не только оптомъ, но и по кварталамъ.

7) Въ лѣсномъ отдѣленіи Виленской палаты государственныхъ имуществъ, можно видѣть во всякое время составленныя перестойнымъ сосновымъ деревьямъ вѣдомости, подробную имъ оцѣнку и условія самой продажи. 2—522

W wileńskiéj izbie dóbr państwa, na mocy rowiązania ministerjum odbędzie się 22 listopada 1863 roku licytacja a 25 listopada przetarg na wyprzedaż przestałéj sosny w II Trockiém leśnictwie w urządzonéj międzyrzeckiéj kniei nad spławną rzeką Mereczanką i koło kolei żelaznéj z Wilna do Kowna w następnych kwartałach w miadziuńskim objeździe N. 38, 40 i 41 i w starotrockim pod N. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 17 i 27, w ogóle 1478 sztuk drzewa, ocenionych 1382 rub. 93 kop.

Sprzedaż odbędzie się na ogólnych zasadach o sprzedaży drzewa ze skarbowych lasów i prócz tego na następnych ulżonych warunkach dla kupujących:

1) Przestałe sosny sprzedają się całém drzewem, takowe są ocechowane i ponumerowane od korzenia; życzący kupić mogą obejrzeć zawczasu, dla tego, że leśna władza ręczy tylko za ilość, a nie za jakość drzew. Straży leśnéj rozkazano pokazywać sosny sprzedające się wszystkim życzącym.

2) Kupującym dozwala się obrabiać sosny w przeciągu trzech zim z rzędu na miejscu zrąbania, na bale lub brusy i na małe rozmiary, lecz obrabianie tylko dozwala się wówczas kiedy ziemia jest okryta śniegiem niemniéj jednéj stopy grubości. Rozpiłowanie zaś na deski lub wyrabianie klepek, dozwala się tylko po wywiezieniu drzewa z lasu.

3) Rachunek wyrąbanego drzewa, odbędzie się podług pni, t. j. podług liczby zrąbanego drzewa, a nie podług ilości przygotowanego materjału.

4) Kupujący przestałą sosnę powinien wnieść na ewikcję ⅓ część summy licytacyjnéj w gotowiźnie lub biletami instytucij kredytowych, albo innemi papierami, które przyjmują się na kaucje do skarbu.

5) Licytacja odbędzie się nietylko głośna, lecz też i przez opieczętowane deklaracje nadesłane w terminach przeznaczonych do licytacji, na mocy ogólnych ustaw o licytacji.

6) Sprzedaż odbędzie się nietylko ryczałtem, ale też i kwartałami.

7) W leśnym wydziale wileńskiéj izby dóbr rządowych można widzieć w każdym czasie wykazy przestałych sosen oraz szczegółowy szacunek i warunki sprzedaży.

P. ob. leśniczego gubernjalnego Galdobin. 2—522

МОСКОВСКІЙ МАГАЗИНЪ ЧАЕВЪ

АЛЕКСАНДРА КИРИЛОВА,

существуетъ съ 1851 года

на Петровкѣ въ домѣ Титовой въ Москвѣ.

ПРЕЙСЪ-КУРАНТЪ ФУЧАНСКИМЪ ЧАЯМЪ на 1863 г.,

нымѣненнымъ собственнымъ коммисіонеромъ на Кяхтѣ и купленнымъ въ Нижегородской ярмаркѣ съ большимъ пониженіемъ цѣнъ противъ іюля мѣсяца.

КРАСНЫЕ ЧАИ.	ЦѢНА. Руб.	коп.
*) Мыютанъ Хумы съ цвѣтк.	1	25
Нанжинъ Хымы Пеко отличн.	1	50
Ненхоо изъ фузы Лозана аромат. самый высокочерный	1	75
Седжунъ Императорскій букетно-ароматическій	2	—
Жемчужно - Злотовидный ароматный, небывшій прежде въ привозѣ въ Россію	2	40
ЦВѢТОЧНЫЕ ЧАИ.		
Суничень букетный	1	75
Мыюконъ первосортный	2	—
ЦВѢТОЧНЫЕ ЛЯНСИН. ЧАИ.		
Кифачень отмѣн. ароматн.	2	40
Тысинши превосх. изъ Тхянзина	2	60
Вансунчо изъ пров. Фудзянь	3	—
Шилунга самый выс. сортъ	3	50
ЛЯНСИНЫ БѢЛЫЕ БУКЕТН.		
Сіофаюнъ букетно аромат.	4	—

*) Этотъ сортъ неподлежитъ скидкѣ болѣе 5% не смотря на сумму требованія.

ЛЯНСИНЫ АРОМАТ. СТАРЫЕ.	ЦѢНА. Руб.	коп.
Шилунга розанист. бѣлый	4	50
Мыюконъ букетно аромат.	5	50
ЦВѢТОЧНЫЙ ЗАТХЛЫЙ.		
Сію фаюнъ привоза 1849	4	25
ЗЕЛЕНЫЕ ЧАИ.		
Въ шелков. банкѣ 1 фун. съ Китайскимъ куклами на банкѣ	4	50
ЖЕЛТЫЕ ЧАИ.		
Въ богатыхъ металич. банкахъ съ Китайскими картинами восьмигран. фунт. банка	7	—
— полуфун. банка	4	—
ЛЯНСИНЫ БАНОЧНЫЕ.		
Въ шестигран. золотыхъ банкахъ вѣсу фунтъ	7	—
Въ шелковыхъ банкахъ съ Китайскими куклами ½ ф. банка	3	—
— — ¼ — —	1	50
Фунтъ банка съ лучшимъ цвѣт. Лянсиномъ	4	—

Такъ какъ Западный и Югозападный край и вообще всѣ пограничныя губерніи снабжаются чаями, идущими моремъ, вслѣдствіи чего, неосмотря на то уже, что вывозятся не изъ Фучанскихъ фузъ Китая, которыя однѣ отличаются лучшимъ произрастеніемъ ароматическихъ чаевъ, теряютъ свое достоинство отъ морскаго пути;—затѣмъ совершенное отсутствіе чайныхъ торговцевъ изъ пограничныхъ губерній на Нижегородской ярмаркѣ для покупки чаевъ собственно вымѣненныхъ въ Кяхтѣ лишаетъ любителей схорошихъ сортовъ Фучанскаго чаю, каковой недостатокъ желая пополнить предлагаю гос. иногороднымъ высылку чаевъ на слѣдующихъ условіяхъ:

Условія для выписывающихъ чай и гарантія (обезпеченіе).

Какъ развѣшенный въ фунты, такъ и баночный чай, высланный иногороднымъ покупателямъ чрезъ почту и подрядчиковъ, если небудетъ соотвѣтствовать ихъ вкусу, благоволятъ выслать обратно на мой счетъ, и я себѣ вмѣняю въ обязанность замѣнить оный другимъ на свой счетъ, или же возвратить деньги.

Пересылку чрезъ почту и всѣ расходы принимаю на свой счетъ и сверхъ сего дѣлаю уступку выписывающимъ на 25 р. 5% и выписыв. на 100 р. 10% сереб. и высылаю для сбереженія чаю шелковую чайницу безденежно.

Чай отправляется съ первою почтою въ прочныхъ ящикахъ: завернутый въ свинецъ и заплобированный; каждое требованіе должно быть неменѣе 10 руб.

Письма и деньги прошу адресовать въ Москву Александру Никонорову Кирилову на Петровкѣ въ домѣ Титовой.

MOSKIEWSKI MAGAZYN HERBATY

ALEKSANDRA KIRYŁOWA,

istnieje od 1851 roku.

na Piotrowce w domu Titowej w Moskwie.

CENNIK FUCZAŃSKICH HERBAT na 1863 rok.

wyhandlowanych przez własnego kommisanta w Kiachcie i kupionych w Niżnim Nowgorodzie na jarmarku z wielkiém obniżeniem cen lipcowych.

CZERWONE BAI	CENA. Rub.	kop.
*) Myju-tań-chumy z kwiatem	1	25
Nanżyn-chumy Peko najlep.	1	50
Nenchoo z plantacji Łozana armatyczna najwyższa czarna	1	75
Sedżun Cesarska bukietowo-aromatyczna	2	—
Perłowo-złotawa, aromatyczna dotąd nie przywożona do Rossji	2	40
KWIECISTE BAI.		
Suniczeń bukietowa.	1	75
Myjukon 1-go gatunku	2	60
Wanczunso z prowinc. Fudzian.	3	—
Szyłunga najwyższego gat.	3	50
LANSINY BIAŁE BUKIETOWE.		
Siofajon bukietowo-aromat.	4	—
LANSINY AROMATYCZNE STARE.		
Szyłunga rożówo biała	4	50

*) Ten gatunek niepodlega strąceniu więcéj 5% nie zważając na ilość wypisującą się.

	CENA. Rub.	kop.
Myjukon bukietowo aromat.	5	50
KWIECISTA ZATCHŁA.		
Sio fajon z przywozu 1849	4	25
ZIELONE HERBATY.		
W jedwabnéj puszce z chińskiemi figurami na puszce	4	50
ŻÓŁTE HERBATY.		
W pięknych metalowych bańkach z chińskiemi obrazami, ośmiościenna bańka funtowa	7	—
— pój funtowa bańka	4	—
LANSINY W BAŃKACH.		
W sześciościennéj złotéj bańce od 1 funta	7	—
W jedwabnych pudełkach z chińskiemi figurami ½ funta.	3	—
— — ¼ funta.	1	50
Funtowa bańka z najlepszym kwiec. lansinem	4	—

Ponieważ tak zachodnie, jako też południowo-zachodnie kraje otrzymują herbatę morzem i niezważając przeto, że takowa sprowadza się już nie z fuczańskich plantacij Chin, które wyłącznie tylko odznaczają się najlepszą aromatyczną herbatą, traci przez podróż morzem swą wartość. Następnie zupełny brak handlarzy herbatą z gubernij nadgranicznych na jarmarku w Niżnimnowogrodzie, którzy by kupowali herbatę przywiezioną wprost z Kiachty, pozbawia amatorów, dobréj fuczańskiéj herbaty, któréj niedostatek chcąc wynagrodzić, proponuję panom z prowincji wysyłanie herbaty na następujących warunkach:

1) Herbatę tak rozważoną na funty, jako też i w bańkach, wysyłaną pp. kupującym na prowincji przez pocztę lub kommisantów, jeśli takowa nie odpowie ich smakowi— raczą odsyłać kosztem moim na powrót—obowiązując się przy tém, albo odmienić na lepszą herbatę (mo im kosztem), albo też odesłać pieniądze.

Przesyłkę pocztą i wszelkie wydatki biorę na mój koszt i prócz tego daję rabat—wypisującym za 25 r. w. 5%, a wypisującym za 100 r. 10% od rubla, oraz bezpłatnie wysyłam jedwabną herbatnicę dla przechowania herbaty.

Herbatę wysyłam z pierwszą pocztą, w trwałych pakach, obwiniętą ołowiem i zaplombowaną. Każde potrzebowanie powinno być najmniéj na 10 rub.

Listy i pieniądze proszę adresować do Moskwy na imię Aleksandra syna Nikanora Kiryłowa na Piotrowce w domu Titowej. 3—505

По случаю выѣзда, продается Варшавская КОЛЯСКА почти новая на лежащихъ рессорахъ, равно МЕБЕЛЬ, КАРТИНЫ и ЦВѢТЫ, по весьма пониженнымъ цѣнамъ,—узнать объ этомъ можно въ домѣ Рындзюнскаго при Георгіевской площади у смотрителя дома Калмана. 2—525

Z powodu wyjazdu, sprzedaje się Warszawski KOCZ-KARETA, na leżących resorach prawie nowy, również MEBLE, OLEJNE OBRAZY i KWIATY, po zniżonych cenach,—dowiedzieć się można w domu Ryndziuńskiego przy placu ś. Jerzego u murgrabiego Kałmana. 2—525

Продается МЕБЕЛЬ для 3-хъ комнатъ— противъ св. Яна въ замковой улицѣ, въ казенномъ домѣ. Спросить дворника.

Sprzedają się meble na 3 pokoje—naprzeciw S. Jana przy ulicy Zamkowéj, w domu rządowym, Zapytać u stróża. 2—530

Świeży kawior gęsty

w Magazynie A. OLESZKIEWICZA w domu Romera. 3—524

W domu W-ej Statkowskiéj na Pohulance są do sprzedania trzy młode kare KONIE z nejtyczanką i uprzężą, które oglądać można w każdym czasie. Dowiedzieć się w mieszkaniu od ulicy. 1—5—

Ceny targowe w Wilnie z d. 22 października.

Żyta beczka od 9 rub. do 9 rub 60 kop.
pud — — 46 kop.
Pszenicy . — 15 — 50 kop. — do 17 r. 50 k.
Jęczmień . — 8 — — 9 — —
Grochu . . — 8 — — 9 — —
Owsa . . — 4 — 50 — — 5 — —
Kartofli . — 3 — 50 kop. — 4 — —
Siana pud . — „ — 35 — — „ — 40 k.
Słomy . . — „ — 13 — — „ — 15 k.

Пріѣхали въ г. Вильно до 23 октября 1863 г. ГОСТИННИЦА ЕВРОПА. Шт.-кап. Григорьевъ.— Владимиръ Татариновъ.— Иванъ Ивановичъ Набоковъ съ семействомъ.—Изъ за границы: ген.-маіоръ Биршартъ. — ген.-маіоръ Кохъ съ женою. — Поручикъ Ельскій.—Помѣщица Косціалковская.— Прус. поддан. Постъ.

Przyjechali do m. Wilna do 23 października 1863 r. HOTEL EUROPEJSKI. Szt.-kap. Grygorjew. — Włodzimierz Tatarynow. — Jan Nabokow z familją. — Z zagranicy: jen.-major Birszart.— jen.-major Koch z żoną.—Porucznik Jelski.—Obywatelka Kościałkowska.—Prus. poddany Post.

Дозволено Цензурою. 22 Октября 1863 г. Вильно.

W Drukarni A. H. Kirkora.